

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletna 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletna 48 Din. — Račun poštne kranjčnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Našim volilcem!

Prva naša dolžnost kot novoizvoljenim Vašim poslancem je, da se Vam iskreno zahvalimo za zaupanje, ki ste nam ga poklonili. Sprejmite ponovno našo izjavo, da bomo kot poslanci z vsemi svojimi močmi delovali za

Vas kot naše volilce, za naše volilne okraje, za Slovenijo in za ves naš narod.

Ljubljana, 12. septembra 1927.

Dr. Albert Kramer, dr. Ljudevit Pivko,
Ivan Urek, dr. Gregor Žerjav.

Sijajen uspeh Naprednega bloka v Sloveniji

SDS napredovala pri nedeljskih volitvah za dva na štiri poslance — Ljubljana si je zopet izvolila demokrata — Katastrofalen poraz slovenskih radičevcev — Nemci, radikali in komunisti propadli — Kljub vladni podpori je SLS komaj obdržala dosedanje število poslancev — Nagnusno divjanje klerikalnega časopisja, v katero stresajo razočarani klerikalci svojo jezo

Nedeljske volitve v Narodno skupščino so prinesle Naprednemu bloku v Sloveniji sijajen uspeh. Dočim je dobila SDS pri skupščinskih volitvah leta 1925. samo dva poslance, si jih je sedaj priborila štiri. Pri teh volitvah je tudi bela Ljubljana oprala svojo čast in si zopet izvolila za zastopnika v Narodni skupščini demokrata.

Huda je bila borba za Ljubljano, prestolico Slovenije, na katero je pri teh volitvah gledala vsa Jugoslavija z največjim zanimanjem. Ko se je v nedeljo zvečer zaznalo, da je zmagal v Ljubljani demokrat g. dr. Albert Kramer, je nastalo po vsem mestu veliko navdušenje. Velike množice, ki so se zbrale pred Kazino, so se strnile v dolg sprevod, ki je odkorakal pred uredništvo «Jutra». Ko se je na balkonu pojavil g. dr. Kramer, je množica burno vzklikala «Živel dr. Kramer! Živela bela Ljubljana!»

Za ovacije se je g. dr. Kramer zahvalil z daljšim nagovorom, ki so ga navdušeni medklici večkrat prekinili.

Sprevod je med vzklikanjem odkorakal po mestnih ulicah pred stanovanje v okrožju Ljubljana—Novo mesto izvoljenega poslanca g. dr. Gregorja Žerjava, ki se je ginjen zahvalil za pristrčno pozdravljanje. Manifestacije so se ponavljale še pozno v noč.

Ljubljana, ki je leta 1925. izvolila dr. Korosca za poslanca, je zopet čista, bela. SDS je od volitev v letu 1925. napredovala v Ljubljani za 604 na 4604 glasove. Drugače se na Kranjskem število glasov Naprednega bloka ni v večji meri spremenilo in je bil kakor zadnjič ponovno izvoljen g. dr. Žerjav. Nasprotno pa je na Štajerskem Napredni blok narasel skoro za 3500 glasov, tako da sta bila izvoljena dva naša poslance, gospoda dr. Ljudevit Pivko in Ivan Urek (pri volitvah leta 1925. samo g. dr. Pivko). Namesto dveh bomo imeli napredni Slovenci sedaj v Narodni skupščini štiri svoje poslance.

Klerikalci so število svojih poslancev (20) obdržali, kar se jim je posrečilo le s pomočjo farovžev, ki so izvrševali nad neukimi volilci najstrahovitejši duševni teror. Poleg tega je klerikalno časopisje, ki se sicer imenuje kr-

ščansko, na prav nekrščanski sirov način otepalo okrog sebe, zmerjalo in obrekovalo, kar je njihovo najuspešnejše agitacijsko sredstvo za neuke volilce, ki tvorijo, žal, večino v Sloveniji. Pošteni volilci — tudi iz klerikalnih vrst — so to klerikalno volilno pobesnelost obsojali kot kulturno sramoto za Slovenijo.

Strašno je vlezila klerikalce zmaga SDS v Ljubljani. Zato so takoj začeli govoriti o volilnih sleparijah; izmišljali so si cele romane o zamašenih skrinjicah, o mrtvih volilcih in podobnem, za kar pa seveda ne morejo navesti niti enega dokaza.

Iz tega njihovega časopisnega krika, ki je lažniv, sirov in kričav, kakor pač znajo ti svojevrstni borci za Kristusovo vero pisati, bi se samo dalo sklepati: Kakršni so sami, tako mislijo o drugih.

Naj kriči razočarana reakcija, naj psuje, kolikor hoče, mi ji na to pot ne bomo sledili. Čas bo požrl ta preostanek mračnega srednjega veka, ki duševno zaslužuje našega

neukega človeka. Ko se bo to zgodilo, bo bodoči prosvetljeni rod z gnusom in z grozo v srcu bral sedanje klerikalne izlive, zlasti pa njihovo brezmejno nesramnost, ko psujejo napredne volilce za bedake, a svoje volilce, v pretežni večini hribovce, katerih duševno obzorje ne presega domačega plota, proglašajo za pametnjake.

Najhujšo katastrofo so pri teh volitvah doživeli slovenski radičevci. Že pri volitvah v oblastne skupščine so njihovi glasovi silno padli, pri teh volitvah pa se je razkranje nadaljevalo. Še leta 1925. so imeli radičevci na Štajerskem 20.012 glasov, pri nedeljskih volitvah pa so se posušili na 4377 glasov, tako da ni bilo niti količnika. Mi smo pisali v našem listu, da je katastrofa za radičevce v Sloveniji neizogibna, toda takega poloma le nismo pričakovali. Niti nosilec štajerske liste Stepan Radič ni bil izvoljen. Boljše se je držal njihov nosilec liste na Kranjskem g. Ivan Pucelj, ki je bil izvoljen, da si je tudi občutno nazadoval. Radič ni več volilna vaba, smo pisali ves čas med volilnim bojem, pa nam g. Pucelj menda še ni verjel. Sedaj verjame in prav gotovo tudi obžaluje svojo nepremišljeno zvezo z Radičem. Od slovenskih radičevcev pride torej le g. Ivan Pucelj v parlament.

Popolnoma so propadli radikali, Nemci in komunisti, dočim so socialisti na Štajerskem lepo uspeli ter si priborili en mandat (g. Petejan). Uspel seveda tudi ni Zagorski, ki pač sebi v zabavo postavlja listo in na to listo res polovi nekaj stotin glasov. Prava uganka je, kdo in zakaj ga voli.

Mi smo z uspehom teh volitev lahko zelo zadovoljni, kajti tudi pri teh volitvah je pokazala SDS napredek kakor pri vseh dosedanjih volitvah po prevratu. Naprednim volilcem, ki so kljub tolikemu grmenju in napadom s strani reakcije neustrašeno oddali svoje glasove za demokracijo, bodi izrečena najiskrenejša zahvala.

Nekaj podatkov o izidu skupščinskih volitev v vsej državi

Število volilcev — Kakšni poslanci so izvoljeni — Izredno velik napredek glasov za SDS in ogromen padec glasov za radičevce

Najprej hočemo zabeležiti nekaj podrobnejših podatkov o skupščinskih volitvah za Slovenijo samo:

V mestu Ljubljani je bilo volilnih upravičencev 15.126, volilcev 10.101. Glasovalo je: za SLS 4581, za SDS 4604, za socialiste 438 in za komuniste 478 volilcev. Izvoljen je dr. Albert Kramer.

V volilnem okrožju Ljubljana — Novo mesto so rezultati za posamezne okraje naslednji:

Črnomelj: volilnih upravičencev 5.556; glasovalo 3.699, in sicer za SKS 900 SLS 2.328, SDS 378, socialiste 21, komuniste 72.

Kamnik: volilnih upravičencev 9.207; glasovalo 6.357, in sicer za SKS 611, SLS 4.761, SDS 555, socialiste 76, komuniste 354.

Kočevje: volilnih upravičencev 10.621; glasovalo 7.012, in sicer za SKS 934, SLS 5.131, SDS 801, socialiste 78, komuniste 66.

Kranj: volilnih upravičencev 13.859; glasovalo 9.826, in sicer za SKS 853, SLS 6.574, SDS 1.799, socialiste 283, komuniste 317.

Krško: volilnih upravičencev 13.479; glasovalo 8.554, in sicer za SKS 1.977, SLS 5.677, SDS 708, socialiste 47, komuniste 148.

Litija: volilnih upravičencev 9.579; glasovalo 6.936, in sicer za SKS 551, SLS 4.431, SDS 985, socialiste 217, komuniste 759.

Ljubljanska okolica: volilnih upravičencev 17.556; glasovalo 11.712, in sicer za SKS 1.344, SLS 7.322, SDS 1.479, socialiste 635, komuniste 932.

Logatec: volilnih upravičencev 9.182; glasovalo 4.508, in sicer za SKS 434, SLS 2.669, SDS 1.259, socialiste 110, komuniste 36.

Novo mesto: volilnih upravičencev 11.562; glasovalo 7.851, in sicer za SKS 1.807, SLS 6.151, SDS 718, socialiste 68, komuniste 107.

Radovljica: volilnih upravičencev 9.043; glasovalo 6.237, in sicer za SKS 489, SLS 3.297, SDS 1.453, socialiste 285, komuniste 713.

Skupno je bilo torej volilnih upravičencev 107.644; glasovalo 72.729, in sicer za SKS 9.900, SLS 47.369, SDS 10.136, socialiste 1.820, komuniste 3.504.

Izvoljeni so: dr. Gregor Žerjav (SDS), Ivan Pucelj (SKS), od SLS pa dr. Korošec, dr. Kulovec, Štrcin, Škulj, Brodar, Sušnik, Smodej in inž. Serbec.

V volilnem okrožju Maribor — Celje so rezultati za posamezne okraje naslednji:

Brežice: volilnih upravičencev 8487; glasovalo 4976, in sicer za SLS 2631, SKS 334, SDS 1418, Nemce 61, NRS 23, socialiste 369, komuniste 115, Zagorskega 16.

Prevalje: volilnih upravičencev 4723; glasovalo 3517, in sicer za SLS 1420, SKS 35, SDS 490, Nemce 110, NRS 112, socialiste 445, komuniste 887, Zagorskega 18.

Maribor levi breg: volilnih upravičencev 21.173; glasovalo 14.607, in sicer za SLS 8479, SKS 233, SDS 1858, Nemce 1173, NRS 386, socialiste 1892, komuniste 499, Zagorskega 67.

Konjice: volilnih upravičencev 4909; glasovalo 3178, in sicer za SLS 2331, SKS 45, SDS 230, Nemce 398, NRS 17, socialiste 136, komuniste 11, Zagorskega 10.

Celje: volilnih upravičencev 15.321; glasovalo 9743, in sicer za SLS 5579, SKS 793, SDS 1400, Nemce 512, NRS 395, socialiste 659, komuniste 364, Zagorskega 39.

Maribor desni breg: volilnih upravičencev 12.770; glasovalo 7458, in sicer za SLS 3515,

SKS 230, SDS 895, Nemce 483, NRS 162, socialiste 1532, komuniste 599, Zagorskega 42.

Ptuj: volilnih upravičencev 12.864; glasovalo 7502, in sicer za SLS 5020, SKS 507, SDS 599, Nemce 929, NRS 97, socialiste 181, komuniste 138, Zagorskega 36.

Ljutomer: volilnih upravičencev 8380; glasovalo 5748, in sicer za SLS 3830, SKS 433, SDS 597, Nemce 710, NRS 48, socialiste 12, komuniste 14, Zagorskega 16.

Murska Sobota: volilnih upravičencev 14.733; glasovalo 7922, in sicer za SLS 3015, SKS 335, SDS 1499, Nemce 403, NRS 2503, socialiste 109, komuniste 30, Zagorskega 28.

Laško: volilnih upravičencev 8586; glasovalo 6008, in sicer za SLS 2274, SKS 100, SDS 1199, Nemce 44, NRS 109, socialiste 522, komuniste 1714, Zagorskega 46.

Slovenjgradec: volilnih upravičencev 12.028; glasovalo 6071, in sicer za SLS 3493, SKS 209, SDS 643, Nemce 475, NRS 59, socialiste 585, komuniste 574, Zagorskega 33.

Ormož: volilnih upravičencev 5200; glasovalo 3671, in sicer za SLS 2758, SKS 143, SDS 628, Nemce 32, NRS 62, socialiste 23, komuniste 13, Zagorskega 12.

Dolnja Lendava: volilnih upravičencev 9270; glasovalo 5976, in sicer za SLS 4058, SKS 157, SDS 474, Nemce 336, NRS 837, socialiste 68, komuniste 27, Zagorskega 19.

Gornji grad: volilnih upravičencev 4489; glasovalo 2308, in sicer za SLS 1798, SKS 159, SDS 223, Nemce 6, NRS 43, socialiste 59, komuniste 14, Zagorskega 6.

Smrje pri Ješah: volilnih upravičencev 11.296; glasovalo 6579, in sicer za SLS 4472, SKS 1008, SDS 632, Nemce 149, NRS 104, socialiste 91, komuniste 96, Zagorskega 27.

Skupno volilnih upravičencev 151.323, volilcev 94.267; glasovalo za SLS 54.289, za SKS 4577, za SDS 12.820, za Nemce 5752, za NRS 4883, za socialiste 6294, za komuniste 4409, za Zagorskega 417 volilcev.

Izvoljeni so: dr. Ljudevit Pivko in Ivan Urek (SDS), Petejan (socialist), od SLS pa dr. Korošec (odstopi mandat Tratniku), Klekl, Žebot, dr. Holnjec, dr. Gosar, Vesenjaj, Pušenjak, dr. Hodžar, Bedjanič, Vrečko, Falež in Jerič.

V vsej Sloveniji skupno je torej izvoljenih: 20 klerikalcev, 4 samostojni demokrati (z g. Urekom, ki stopi v klub SDS), 1 radičevci in 1 socialist.

Po poročilih notranjega ministrstva je bilo v vsej državi na vseh volilnih okrožjih oddanih za radikale 710.036, za Davidovičeve demokrate 352.771, za SDS 204.534, za radičevce 378.873, za zemljoradnike 120.845, za SLS 106.239, za Spahove muslimane 125.133 glasov. Iz teh števil je razvidno, da so radičevci izgubili skoro 40 odstotkov svojih glasov, dočim je SDS napredovala skoro za enkratno večje število od zadnjih skupščinskih volitev. Razmerje glasov pri prošlih skupščinskih volitvah je bilo naslednje: radikali 702.573 glasov, Davidovičevi demokrati 279.586, SDS 117.953, radičevci 545.466, zemljoradniki 117.922, SLS 105.304, Spahovi muslimani 132.296.

V vsej državi so dobile posamezne stranke naslednje število poslancev:

radikali	112
Davidovičevi demokrati	61
hrvatski radičevci	60
samostojni demokrati	23
klerikalci	20
Spahovi muslimani	18
srbijski zemljoradniki	9
Nemci	6
Hrvatski blok	2
slovenski radičevci (SKS)	1
hrvatski klerikalci	1
socialisti	1
črnogorski federalisti	1

Skupno 315

Politični pregled

Nedeljske skupščinske volitve so razmerje med strankami nekaj spremenile. Dočim so radikali precej mandatov izgubili,

so Davidovičevi demokrati porasli,

tako da tvorijo sedaj drugo največjo stranko v državi. Spričo novih rezultatov, ki niso popolnoma preobrnilo položaja, je zopet nejasno, kako vlado bomo dobili. Med radikali so v

Ivan Albrecht:

Tiničino breme

(Dalje.)

«Ali sem ti jaz rekel, da pojdi na Kočuh?» je zastavil premišljevanju pot in Tinina ušesa so brdiko občutila, da je oče še dokaj pri moči. Šla sta baš po travniku nad Olinjami in Tini je hrepeneče pogledovala v smeri proti Dravi — voda bi jo hladila povsod, kjer jo skeli . . .

«Mojo kri piješ in moje žulje ješ,» je rekel Tomi svečano — «pa tako boš delala kakor jaz hočem.»

To pot ni priletelo nič. Puškar je bil že truden in roka ga je bolela zaradi preobilnega obdelovanja nevhvaležnega sadu. Mala je uporabila to ugodno priliko za uporen sklep:

«Že ne.»

Čim bližje je bil dom, tem večja je bila Tinina žalost. Bila je uverjena, da čaka doma nanjo vse, kar je hudega in groznega na svetu. Prišla sta že skoro na vas in deklica se je še zadnjič ozrla, če se ji morda ne obeta pomoč. Tedaj jo je oče nenadoma dvignil v naročje in ji je s tem vzel vsako nado.

Dekle je bilo jezno in je rdelo od sramu. Na Kočuhi so ji pravili vsi, kako je zrasla in kako je močna, zdaj pa jo oče naenkrat pestuje. Nič ni mogla razumeti, kam meri to početje. Še manj je mogla pojmiti, čemu jo oče gladi po laseh in jo ljubkuje z najslajšimi nemškimi imeni . . .

Doma — tam je bilo hipoma jasno vse. Oče jo je spustil na tla in jo je izročil materi,

ki se mu je bila tekom časa pridružila v sirovosti in v pijanosti.

«Tukaj je, zdaj pa gej!»

Mati je gedala tako, da so frirale cunjice in je bila Tini kmalu zabuhla in podpluta po telesu in po obrazu. Samo gohtala je še, a sestra Metka se ji je rogala:

«Hi, hi, die windische Tini! Boli? hi, hi.»

Tini je ležala na tleh in je bila ob deske z glavo.

VII.

Tini je bila sama z malim Valterjem, ki je zagledal luč sveta v času, ko je bila ona na Kočuhi. Dečko je dosegel prav tisto starost, ko se mladi član človeške družbe iznebi plenice in začinja s poskušanjem v sedenju in z govoricu. Bil je droben in suhljat, a zraven živahen in poreden, da je bila Tini vselej jezna, kadar ga je dobila v oskrbo. Ker pa je bilo to do malega vsak dan vsaj nekaj ur, se Tinina jeza sploh ni mogla ohladiti.

Oče je bil v tovarni, mati je šla z Metko v gozd po drva, kakor hodijo delavske žene pri Sv. Jožefu po drva. Tini je sedela z malim na vrtu in kovala maščevalne naklepe.

Če bi ustanovila svoje društvo slovensko? Rokavčeva Sali, stric, teta, je naštevala polglasno morebitne člane — pa bi delali vsi zoper očeta.

Lepa je bila misel, samo Valter je ni spoštoval. Zdaj je godrnjal, zdaj se je prekucnil na tla in potem, joj, potem je zacvilil s takim visokim glasom, da bi mu bila Tini najraje sedla na usta.

Bi vsaj molčal, je pomislila srdito, pa je vendar iskala v mislih kako drugo sredstvo

za pokoro zoprnemu bratu. Ko ga je našla, je tekla k plotu in si je oprezno natrgala kopriv.

To je bil obrazek, ko se je vračala, sam smeh in sama dobrot: «Vidiš jih, Valterček moj mali, moj zlati čekinček, take lepe rožice! Glej, glej,» mu je dala v roke in pod suknjico šop pravih, živih kopriv.

«Zdaj pa le cvili, boš vsaj vedel, čemu!»

Mali je zavrisnil, da je šlo skozi ušesa, Tini pa ga je gladila in se je potuhnjeno smejala kraj njega. Ko se ji je zdelo te igre dovolj, je spravila koprive v kraj in je čakala matere. Tako so blestele te male oči, a za njimi je iskalo sto misli primerne laži.

Ko je prišla mati z Metko, jima je Tini že hitela nasproti.

«Valterčku je nekaj — take pike ima.»

«Kaj si pa delala z njim?» je pogledala grdo.

«Nič, prav nič. Ves čas sem bila pri njem in pela sem mu in igrala.»

Matilda je med tem stopila k malemu in ga je začela tolažiti, toda Valter ni znal drugega, kakor:

«Ojaj, jej!»

Metka je stala ob strani. Navšev je pogledala sestro in je čakala, kdaj pače po njej. Odkar je bila Tini doma, je bila Metka najbolj vesela, kadar je čula njen jok.

To pot je čakala zaman. Mati ni udarila, le na glas je premišljala, če se niso morda Valterja lotili mozoljci — ali ošpice — ali garje.

«Gretl (Metko so namreč v času spreobrnjenja povišali tako visoko) in Tini, obe

pretežni večini Vukičevićevi vladinovi, ki pravijo, da bo ostala

sedanja vlada do sestanka Narodne skupščine,

nakar računajo, da bo lahko delala dalje v sedanji zvezi radikalov, Davidovičevih demokratov in Spahovih muslimanov. Značilno je, da

o blejski pogodbi s klerikalci ni več govora.

Nada klerikalcev, da pridejo po volitvah v vlado, se je izjalovila, ker jih nihče ne potrebuje in ker jih nihče ne mara. Položaj je še za enkrat nerazčiščen, toda zatrjuje se, da sedanja vlada kakor tudi vlada v zvezi s klerikalci nista mogoči. Zlasti

Davidovičevi demokrati smatrajo nadaljevanje sedanje vlade za nemogoče.

Nasprotje med vladnimi zavezniki radikali in davidovičevci se je med volilnim bojem močno poostrilo, deloma

zaradi volilnega terorja, ki so ga izvajali radikali.

V tem pogledu se kupičijo naravnost strahovite obtožbe proti vladnim radikalom. Za dokaz vladnega terorja je značilna zlasti izjava somborskega velikega župana g. Lukiča, ki priznava, da so se vršile nečuvne zlorabe. Volilne kroglice so se kradle in presipale kar na debelo, in vse to, kakor je izjavil Lukič, po navodilih ministrskega predsednika Vukičevića.

Kakor poročajo zadnje vesti,

se kombinira zveza med davidovičevci in samostojnimi demokrati.

Tej zvezi bi se priključili morda tudi radičevci; toda del demokratov je proti temu, da bi prišel v novo vlado tudi Stepan Radič.

Od zunanjih dogodkov omenjamo, da se nasilje nad našimi rojaki v Julijski Krajini nadaljuje. Italijanska oblastva dalje razpuščajo naša društva in groze z ustavitvijo nekaterih naših listov. — V Ženevi se je sestala razorožitvena komisija Društva narodov pod predsedstvom češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša.

DOPISI

VODICE. Navzlic najhujšemu terorju smo pri volitvah napredovali. Vsa čast in hvala neustrašenim borcem za napredek in svobodo. Ni velik napredek, ali če pomislimo, da so vse druge stranke nazadovale, je to znamenje, da se tudi pri nas dani in da bo v bodoče število neustrašenih še raslo.

GORNJI LOGATEC. Poročila sta se g. Sergej Thorževsky, dnevnika finančne kontrole, ki je bil pravkar sprejet v naše državljanstvo, in gdč. Mica Bratina, modistinja. Mlademu sokolskemu paru iskrene čestitke! — Pri skupščinskih volitvah smo se naprednjaki prav dobro držali. Če bi bili vsi naši prijatelji v Dolenjem Logatcu storili svojo dolžnost, bi bili že tokrat prekosili klerikalce. Vendar ima Logatec s socijalisti vred napredno večino.

SAVA NA GORENJSKEM. V nedeljo 28. avgusta se je vršil na Savi koncert Pevske zveze radovljiškega okrožja. Nastopilo je sedem mešanih zborov, vsak zbor z dvema pesmicama. Najboljši je bil zbor s Koroške Bele pod vodstvom g. Klemenčiča, ki je s pesmijo, katero je komponiral sam, pokazal dober talent. Zelo dobro so se izkazali tudi zbori iz Radovljice, Begunj (odličen sopran) in iz Kranjske gore. Zbor z Jesenic bi bil glede na število pevcev lahko boljši. Dobro sta se odrezala tudi zbora iz Gorij in Mošenj. Priporočam se nekaterim pevcem za zastorom več discipline. Priporočljivo tudi ni, da petje moti godba zunaj dvorane. Obenem se priporočam občinstvu, da ne dela šuma, ko je zbor na odru, kar je v interesu vseh poslušalcev in pevcev.

ČUŠPERK. Malokdaj se kaj sliši iz naše občine, a zdaj se bomo večkrat oglasili, ker v naši občini se polagoma svita. Po malem ljudje uvidevajo, da nič ne pomaga trobiti v klerikalni rog, ker same obljube kmetu ne prinesejo koristi. Nismo hodili od hiše do hiše kakor klerikalci in smo vendar napredovali (voliče Kopanj) od zadnjih volitev od 10 na 15, pucljevi pa od 4 na 15 glasov. Gospodje, le večkrat priredite pri nas kak klerikalni shod, kakor ga je imel g. Terseglav, in kmalu bo občina v naprednih rokah brez vsake agitacije.

«Ji že preženem njeno trmo.»

Govorila sta nemško, v najbolj nerodnem narečju ponemčenih Slovencev.

«Nikdar mi ne pogleda v oči», se je pritoževal puškar in poteze na obrazu so dokazovale, da ga je strah pred bodočnostjo in pred rastjo prvorojenke. Pobobnal je s prsti po mizi in je ogledoval ožuljene in oguljene dlani.

«Pa grem.»

S tem je naznačil, da ima važen opravke — pri žganju.

Tini je čula vse in je videla vse — roditelja nista imela posebnih obzirnosti do otrok. Dekle pa se je začelo z radostjo zavedati dejstva, da vendar more kljubovati staršem. To ji je bila velika slast.

Od matere je dobila Tini ob takih in enakih prilikah vedno svoj krepki del. Toda trma in misel na maščevanje sta ji dajala čudno moč — ni bilo joka in ga ni bilo. Ko je Matilda preskuševala Tinino telesce toliko časa, da je že njo bolela roka, je morala odnehati. Obupno je zavila oči in je ihtela od jeze. Otrok pa je razmišljal kljub vsem bolečinam z velikim ponosom:

«Jaz pa le ne jokam.»

Kakor dnevi v pratiki tako je naraščala v mladem srcu zakrknjenost. Hodila je vedno z upognjeno glavo in se ni odzvala nikomur, pa naj si bi jo bil ogovoril kdorkoli. Zato ji je bilo tem bolj mučno, ko je prišel oče neko nedeljo okrog poldne z novico:

«Te dni pojdeš okrog.»

Bilo je v poletju, v najbolj vročih dneh.

PONOVA VAS PRI GROSUPLJEM. Kdo še ne pozna grička Tabora, kjer ponosno stoji cerkva sv. Nikolaja z visokim obzidjem iz turških časov! Od tam je 10 minut oddaljena podzemeljska jama župana Pernata; v njej se lesketa na tisoče raznih kapnikov, ki se vidijo ob svitu Aurove luči kot pravi briljanti. Kapniki tvorijo razne skupine, n. pr.: spomenik neznanega junaka, Županov kapnik, baldahin, orgle, briljantni steber, slap, skupino počenih stebrov, oltar, krstni kamen (v ozadju z biserno čisto vodo). Jama je vsakomur dostopna, ker so po jami napravljene lesene stopnice ter več hodnikov. Dne 25. t. m. se bo vršila na Taboru v obližju jame velika veselica s pestrim sporedom. Prihitite vsi, da si ogledate drugo postojnsko jamo!

RIMSKE TOPLICE. V naši dolini čujemo, da obstoja iz par oseb radikalna organizacija, ki se hvali, kaj doseže, čeprav še od okoličanov do danes od nje nihče ničesar nima. Menda se hvalijo z uspehi drugih organizacij.

TRNAVA—ŠT. RUPERT PRI GOMILSKEM. Volitve so končane in zopet teče čas monotono naprej. Naše gasilno društvo se marljivo pripravlja na slavnost blagoslovitve motorne brizgalne in lepega gasilnega doma, pri katerem se dokončujejo zadnje malenkosti. Slavnost 25. t. m. obeta biti izredno lepa, osobito, ker se društvo ni ustrašilo nekoliko večjih izdatkov ter je najelo trboveljsko rudarsko godbo, tako da bodo tudi ljubitelji godbe, ki imajo pri nas redko priliko slišati kaj dobrega, prišli na svoj račun. Društvu želimo obilo uspeha pri nadaljnjem delu.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. (Imenovan je.) Za župnika v naši župniji, ki je bila po smrti g. J. Planinca izpraznjena, pride k nam g. Karel Guček, dosedanji kaplan središki. Naša župnija dobi z novim upraviteljem vzornega dušnega pastirja, ki mu je vmešavanje v politiko tuje. Baš zaradi tega se je naš novi gospod župnik povsod, kjer je služboval, veselil splošne priljubljenosti. Zato je tudi naša fara sprejela njegovo imenovanje z največjim zadovoljstvom.

MALA NEDELJA. Tombola Društvenega doma je uspela v vsakem oziru najboljšo. Glavne dobitke so dobili: kravo g. Antonič od Sv. Jurija, drva g. Alojzij Kranjc iz Male Nedelje, moško obleko g. Martin Slana iz Male Nedelje, žensko obleko g. Alojzij Vrbnjak od Sv. Tomaža itd.

v gozd po češminovo lubje, da hitro skuham malemu mažo!»

Mati je bila zelo razburjena. Tini je bila zelo vesela. Kakor ververica je šinila v gozd in je nabirala lubje.

Naj mu le kuha. Nekaj časa ga bo le bolelo, tega pritlikavca zoprnega.

Gretl je bila bolj počasna. Češminove bodice ji niso dajale nikake posebne vzpodbude.

«Kar i nabiraj, saj je zbolel pri tebi», se je namrdnila proti sestri.

Tini jo je pogledala:

«Lena si, da veš!»

Mlajša sestra ni rekla ničesar. Tini pa je bila vesela, da ji je tako dobro uspelo njeno maščevanje.

V takih večjih in manjših sprtijah je potekal čas. Tini je rasla; njeno spoznavanje se je širilo in njeno pojmovanje.

Kmet, ki se giblje vedno pod solncem in je zmerom sam svoj gospod, to je bil njen najvišji vzor. Kadar je mislila na Kočuho, je bila kakor zamaknjena. Polje in gozd, hiša in vrt — vse je plavalo v beli luči pred njo. In ljudje, ki so vsi prijazni, in Rezika in Francelj, pa njena last, njena grahasta piška. Bogvé, morda je bil med tem tudi že gospod na Kočuhi, tisti bleđi gospod iz Celovca.

To so bile Tinine misli. Vse drugo, kar jo je obdajalo, ji je bilo zoprno. Oče Tomi je polagoma spoznal položaj in je premislil jezno:

«Kakor kamen je ta otrok.»

Ker je premislil, je rekel ženi in Matilda je bila istega mnenja.

«Kam?»

Po dolgem času je izpregovorila Tini zopet enkrat besedo z nasmehom.

«Vabila boš», je dopovedoval oče nejasno. Čeprav je v njegovi bližini močno dišalo po žganju, je vendar stopila mala tesno k njemu in mu je pričakujoče pogledala v oči. Zdelo se ji je, da pride izpod očetovih brkov zdaj zdaj rešilna beseda zanjo. Misel na prostost je zatrla vse pomisleke.

«Kaj bom vabila — kje — kako?» je usipala vprašanje na vprašanje in je cepetala z nogami. Zaradi tega je oče odložil svčanost skrivnosti:

«V Reberjah bo veselica našega društva, zato boš nosila vabila okrog. Hočeš?»

Dekle je prikimalo z usmevom.

«Za letanje je pa precej pripravljena», je hotela začeti mati, toda oče je zamahnil z roko in je s tem naznačil, da zdaj ni časa za karanje. Mirno in zadovoljno kakor že davno ne so sedli h kosilu in Tomi je s ponosom ogledoval hčer. Zdaj, ko se je uklonila njegovi želji brez ugovora, je šele opazil, da je za svoje deveto leto nenavadno krepka in velika. Hotela je že prodreti misel, da ji je k temu dokaj pripomoglo bivanje na Kočuhi, toda Tomi je vedel, da je oče in reditelj on, zato je udušil to misel.

«Palica pomaga», je nadaljeval premišljevanje na glas.

Ko je zagledal ženin začudeni obraz, je pomislil zase:

«Sicer pa kaj, saj to sem okrenil le jaz, če bo kdaj iz otroka kaj prida.»

Komur letos ni bila sreča naklonjena, mu bo morda drugo leto izpet na angelsko nedeljo. Vsem, ki so pripomogli k tako lepemu uspehu tombola, iskrena hvala! Podpirajte nas še nadalje!

DOBOVA. Pri nas se je vršila velika slavnost na dan 8. t. m., kajti naš časti vredni župnik g. Anton Pernat je obhajal zlato mašo. Petdeset let je on vršil svojo službo čiste duše in mirnega srca. Želimo mu vsi, da bi ga še za naprej Bog ohranil zdravega in čiliga, da bi še lahko dolgo vršil svojo službo. Vsa hvala in vsa čast možu, kajti on je duhovnik, kakršnih na žalost malo poznamo. Za kar si ga prošil, ti je rade volje ustregel, a politika mu je bila deveta briga. Ako postane njegov namestnik sedanji g. kaplan, gotovo ne bomo dobili polnega nadomestila. Sicer je g. kaplan dober duhovnik, le preveč političen je. G. kaplan, lep vzgled nam nudi g. župnik, ki ljubi svo faro, a vi sovražite nekatero vasi, ker ni v njih Orlov in politizirajočih Marijinih družbenk. Posebno vas Sela mu je trn v peti. Mi pa kljub temu ostanemo, kakor smo bili, napredne misli in čiste vesti.

SV. BARBARA V SLOVENSkih GORICAH. Dopisnik v «Slovenskem Gospodarju» od 8. t. m. noče ljubega miru. Nisem verjel, da more biti na svetu tako hudoben obrekovalec. Dopisnik, vedi, da sem bil nad 16 let župan in načelnik krajnega šolskega sveta, a po novi šolski postavi prevzame to častno mesto župan občine, kjer stoji šola. Ko bi te postave ne bilo, bi bil še danes načelnik. V naši župniji je bil sveti mir, lepo sporazumljenje, ko si se pa Ti začel vmešavati v politični boj, je začelo rasti sovraštvo. Ti seješ seme sovraštva in žel boš hude posledice. Ni dobro, da bi bila le ena stranka, a dobro je, da se vsako stranko nadzoruje po drugi. Ne misli si, da boš vgnal vse ljudi v en rog. Kaj takega ni bilo nikoli, pa tudi nikdar ne bo. Pred vojno smo delovali proti nemškutarjem in štajercijancem, bili smo složni vsi Slovenci, a zdaj, ko Ti hujskaš proti SDS in posebno še proti meni kot načelniku organizacije SDS, si zanetil sovraštvo med Slovenci samimi. Prisilil si me, da še javno povem, kar sem Ti že osebno. Nas priletne može pusti v miru! — F. S.

ZGORNJA POLSKAVA. (Blagoslovljenje gasilne brizgalne.) Izredno lepo slavlje se je vršilo v nedeljo 4. t. m. v Zgornji Polskavi; blagoslovila se je namreč nova gasilna brizgalna z motornim

pogonom. Komaj leto dni je od tega minilo, ko se je ustanovilo naše gasilno društvo. Zaradi agilne delavnosti odbora, kateremu načeluje trgovec g. Mirko Kapel, je društvo finančno že tako trdno, da si je nabavilo brizgalno, ki stane 64.000 dinarjev. Po velikodušnosti graščaka g. Josipa Mohorka je prišlo društvo tudi že do lastnega doma; ker je g. Mohorko odstopil društvu eno graščinskih poslopij, katero je bilo potrebno samo primerno adaptirati. Odbor je pritegnil v krog svojih dobrotnikov tudi gospo Hojnikovo, katero je naprosil za kumico brizgalni. Z lepim darilom v gotovini je gospa kumica močno zrahljala objem, ki se veže društvo z nekaterimi odplačilnimi obroki na firmo, iz katere je brizgalna izšla. Slavlje se je vršilo sredi vasi pri Gasilniškem domu, ki je bil lepo okrašen. Ob njem je bil napravljen tudi ličen oltar, kjer je naš župnik maševal, baje prvikat v svojem življenju pod milim nebom. Z godbo na čelu so belo oblečena dekleta privedla kumico iz njenega doma ter jo spremljale do oltarja. Mnogobrojno ljudstvo pa je delalo špalir vso pot. Med službo božjo je svirala godba spodnjepolskavskega gasilnega društva. Krasno prirejeno slavlje je osobito še povečal župnikov govor izpred oltarja, ki je bil prav jednat. Po dovršenem cerkvenem opravilu se je zahvalil načelnik gasilnega društva g. Kapel najprej gospe Hojnikovi, da je prisostvovala kot kumica in za poklonjeni dar, potem pa vsem drugim, ki so na katerikoli način pripomogli, da se je gasilno društvo tako hitro povzpelo do tolake moči, da že more nastopati in v potrebi služiti svojemu človekoljubnemu namenu. Popoldne je bila na grajskem vrtu veselica, katero so posetili tudi sosednji gasilci in drugi. Skupina Mariborčanov nas je očarala z lepim slovenskim petjem. Rajalo se je pozno v noč. Vsem ostane slavlje v prijetnem spominu.

FRAM PRI MARIBORU. Volitve so končane. Z zadovoljstvom lahko zremo na uspeh. Kljub vsemu pritisku nasprotnih strank na naše napredne volilce je vendar naša stranka tukaj edina napredovala, dočim so nasprotnne stranke znatno nazadovale. Bilo bi nas še večje število, da ni nekaj naših pristašev odšlo v druge kraje kruha si iskati. Pri tem volitvah lahko uvidimo, da je klerikalizem kakor drevo, ki mu črv izpodjeda korenine, da polagoma hira in hira ter končno pade. Čeprav so klerikalni agitatorji navdu-

ševali ter rotili volilce, naj vržejo svoje krogljice v njihovo «Bogu dopadljivo» skatlo, vendar pri nas niso dobili polovice oddanih glasov. Če zremo na našo stranko, lahko rečemo, da naša moč narašča, sicer počasi, toda sigurno. Upamo, da bo prišel čas, ko bo večina Slovencev v demokratskem taboru. Zato pa sedaj marljivo na delo! Ne smemo odlagati do drugih volitev. Prepričajmo in učimo ljudi, katerih duše so še bojne od klerikalnega strupa, kako uničujoča in pogubonosa je politika stranke črnogorskih princiev za naš slovenski narod. Ne odnehajmo poprej z delom, dokler še ti zaslepljenci ne vstopijo duševno prerojeni v naše napredne vrste. Če bo enkrat slovensko ljudstvo poslalo toliko demokratskih poslancev v Beograd kakor sedaj klerikalnih, nam ne bo treba vedno godrnjati proti velikim davkom in bremenom. Vsi na delo za našo demokratsko idejo!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

POLJEDELEC V BOJU PROTI SUŠI.

Med hude sovražnike našega kmetijstva spada suša. Tudi letos nam je prizadela suša ogromno škodo po naših kmetijah. Najhuje jo občuti poljeделец s svojimi sadeži, posebno po legah, kjer je zemlja tanka in gruščasta. Teško bo čutila njene posledice naša živinoreja, v ostalem pa seveda vsa kmetija, ki je v svojih pridelkih in dohodkih močno prikrajšana.

Ali se da proti suši kaj uspešnega storiti? Ali se da zmanjšati škodo, ki nam jo prizadeva? Taka in enaka vprašanja se v letih suše rada razmišljajo; toda žal brez zadostnega uspeha. Po legah s tanko zemljo se ne da nič izdatnega doseči. Po krajih z ugodno lego in zemljo so se začeli napredni in premožnejši krogi bojevati proti suši z namakalnimi napravami in z napravami za zalivanje sadežev s pomočjo škropljenja, ki podobno učinkujejo kakor škroplilnice v rokah naših vrtnarjev. Seveda se dajo take naprave izvajati samo tam, kjer je dosti vode na razpolago. Vobče se je pa težko postavljati v bran proti tej vremenski nezgodi.

Rad bi bil izrekel to svoje spoznanje, vendar je raje zamolčal, ker ni hotel deliti svojega ponosa z ženo.

«Obleci jo pošteho,» je ukazal Tomi tako oblastno, da se je Tildi zategnil obraz. Nič ni rekla, še ganila se ni, in puškar je začel gubančiti obraz. Nekaj časa je čakal, potem je rekel:

«No — kaj pa hočeš od mene? Oblečem naj! Kje pa naj vzamem?»

Matilda je bila bela in rdeča v obraz.

«Kar je prinesla s Kočuhe, se je že potrgalo, novega pa tako nima nič,» je pojasnila osorno.

«Pa pojdi in kupi! Pri Strmecu v Reberjih dobiš izgotovljeno.»

Tini je zavrnila, tako se je začudila očetu, kakor ukazal. Puškar je odštel denar in je še poučil ženo, kje mora iti v prodajalno in kaj mora reči, da bo dobila.

«Tako glej, da dobiš njega — Strmec je tudi pri nas — bo tako vedel.»

Žena je nekaj zamomljala in je odšla. Gretl je jokala, zakaj ne dobi tudi ona nove obleke, toda oče je prekinil modro:

«Tini ist' grass.»

S tem je bilo konec godrnjanja, a v Tinici se je zbudila kakor v polnu misel, da je morda vendarle dobro biti doma...

Ko se je mati vrnila, so pomerili, poskusili in oblekli. Rdeča, preprosta oblečka je bila, s širokim črnim pasom. Ko je bilo dekle oblečeno, sta rekla oče in mati hkratu:

«Kakor ulito!»

(Dalje prihodnjik.)

Soteščan:

Tajnosti grajskega stolpa

(Povest iz davnih časov.)

(Dalje.)

«Ali naj zapustim Orlovje, dediščino svojih slavnih pradedov, kot berač brez upanja na vrnitev? Nikdar, Gizela! Slava in bogastvo mojih prednikov mora preiti nate in na tvoje potomstvo. Vse svoje shrambe hočem napolniti z rdečim zlatom in z belim srebrom, preden umrjem.»

«Varuj se zlata in srebra, pridobljenega s krvavimi dejanji!»

«Kaj pa naj storim? Ali naj tlačanim onim, nad katerimi gospodarim?»

«Mnogo je poti do blagostanja.»

«Edino pot poznam do svojega smotra. Nekje v naravi je namreč skrita moč, ki izpreminja navadno kovino v pristno zlato. Tajnost sem iz narode že izvil; ako bom do jutri na jasnem, tedaj bi bil pogamu morda naklonjen ter bi ga pomilostil. In pojutrišnjem bom zopet poskušal najti čudapolno tvarino. Tako dolgo bom poskušal, dokler se mi ne obnese.»

«Oče, pojutrišnjem bo prepozno, zakaj že jutri bodo izvedli smrtno obsodbo.»

Starec je molčal, njegove misli so se ukvarjale z iznajdbo in blodile za novimi sredstvi, ki pretvarjajo sirovo kovino v rdeče zlato.

Hči ga je prišla za roko ter jo je privla tesno na svoje prsi. «Oče, reši ga, ker je nedolžen,» je ihtela, «izkaži mu usmiljenje!»

«Ne morem,» je odvrnil. «Pogan naj umrje, obsodba je potrjena, ne morem je preklicati.»

Gizela se je zamislila, kako bi rešila nedolžno žrtev. Opogumila se je in dejala: «Ako ti ne moreš preprečiti umora, ga bom preprečila jaz, slabotna ženska. Pohitela bom do škofa ter mu povedala, da živiš in da je obsojenec nedolžen. Tako mu bom odprla ječo ter ga rešila vsilic.»

Čarodejec je prebledel in prekrižal roki na prsih. «Otrok ne sme tako govoriti z očetom,» ji je zapretil. «Rešiti hočeš neverca in pokopati mene namesto njega... Naščuvava boš cerkveno oblastvo, da me obsodi radi čarodejstva in umora. Menda bi se vrgla rada v naročje poganu ter mu odkrila svojo ljubezen...»

«Oče, prizanesi mi s takimi očitki, saj veš, da si ti edino bitje, ki ga ljubim na svetu. Poslušaj me in ne umaži svojega imena s smrtno obsodbo.»

«Stori, kar hočeš,» je prezrl njeno prošnjo. «Izdaj me nadškofu in videla boš, da me izdajstvo ne bo pregualo iz stolpa. Pride naj ter me zasači pri prepovedanem opravilu. Obesijo naj me — krvnik je tukaj — izdajalka!»

Hči je padla pred očeta, objela mu je noge in je bridko ihtela.

«S solzami me ne boš ganila, poberi se izpred mene!»

«Ne grem,» se je odločila in oklenila njegovih kolen. «Nikdar ne bom žrtvovala tvojega življenja za kako drugo osebo.»

Nekoliko vplivati se pa vendarle da proti pogubnim posledicam suše tudi pri poljedelstvu. Izkušnje nas uče, da se globoko vkoreninjene rastline veliko bolj upirajo suši kakor plitvo vkoreninjene rastline. Dalje tudi vidimo, da zadržujejo vlogo v zemlji rastline, ki se košato razvijajo in ki pokrivajo s svojim listjem vsa tla pod seboj. Taki sadeži naj se po sušnih krajih vse bolj upoštevajo, posebno če jih lahko obračamo za krmo našim živalim. Za živinorejske kraje je pridelovanje lucerne največjega pomena.

Proti suši se bojujemo dalje z globokim rahljanjem zemlje. Čim globočja je živa plast zemlje, tem bolj se rastline vkoreninijo in tem bolj se upirajo suši. To velja za vse rastline brez izjeme. V tem pogledu se da pri nas še marsikaj popraviti. Važno je tudi, da rastline zgodaj sejemo, da se pravočasno in dobro vkoreninijo. To velja posebno za jara žita in sploh za žita.

Slednjič vpliva ugodno proti suši tudi zadostno gnojenje, ker se dobro gnojene rastline bolj močno vkoreninijo in lažje prestajajo suše. Sicer pa zadržuje, tudi gnoj sam izhlapevanje zemlje in pomaga na ta način proti škodljivemu vplivu suše.

KAKO PODALJŠAMO TRPEŽNOST LUCERNE.

V zadnjih letih se naši gospodarji pritožujejo, da je nekdanja trpežnost lucerne ponehala in da traja lucerna namesto po šest do osem in več let, samo po tri ali štiri leta. To izpremembo pripisujejo slabemu semenu, za kakršno imajo danes seme laške lucerne, ki prihaja v zadnjih letih tudi k nam v trgovino. Koliko je na tem resnice, bodo morali dognati šele točni preizkusi. Da je laška lucerna bolj občutljiva, to je lahko razumeti, če prihaja k nam iz krajev, kjer ne poznajo zime in njenih trdot. Toda na Laškem imamo tudi ravno tako mrazne pokrajine kakor jih imamo pri nas.

Ker je lucerna najvažnejša krmska rastlina, je potrebno, da ji posvečamo vso našo skrb in da ji pomagamo do prejšnje veljave in vrednosti.

V mnogih primerih so lahko tudi druge okoliščine krive, da nam lucerna hitreje omaga. Ti vzroki tiče tudi v nepovoljnosti zemlje. Lucerna je rastlina, ki potrebuje dosti apna v zemlji. V naši zemlji ga pa rado zmanjkuje v potrebni količini. Za gnojenje z apnom se pri lucerni vobče premalo menimo in to utegne biti eden glavnih vzrokov, če nam lucerna ne daje več tako bogatih košenj in če nam tako dolgo ne vztraja

kakor svoj čas. Zadostna zaloga apna v zemlji je eden glavnih pogojev, da nam lucerna sploh dobro uspeva. Naša zemlja je pa vsled tolkoletnega pridelovanja marsikje že opešala na apnu, tako da je povsem naravno, da se po takih njivah tudi lucerna ne more dolgo niti dobro oponašati.

Nujno se zaradi tega priporoča, da njive, na katerih je začela lucerna pešati, zadostno pognojimo z apnom, pa najsibo, da ga trosimo v podobi žganega in na zraku gašenega apna ali v podobi cestnega blata ali pa v podobi umetnih gnojil, ki vsebujejo dosti apna, kakršna je Tomasova žlindra ali pa apneni dušik. Naj se že to jesen pomaga lucerni z gnojenjem. Izgledi nas uče, da učinkuje zadostno apno v zemlji silno ugodno na ves počut lucerne in njene bogate košnje. Tako gnojena lucerna bujno raste in zdrži dalje časa.

Razstava kmetijskih strojev

V dneh od 17. do 25. t. m. se bo vršila v Ljubljani v prostorih Ljubljanskega velesejma prirediteljev «Ljubljana v jeseni», na kateri bo združeno večje število razstav. Med njimi bo najboljše kmetijska razstava, ki bo razdeljena v posamezne oddelke. Zelo zanimiv bo letos razpored kmetijskih strojev, ki bo nudil pregled različnih strojev in orodja, ki jih potrebuje slovenski kmet za obdelovanje svoje zemlje in za svoj ostali kmetijski obrat. Ob tej priliki bodo kmetovalci imeli najlepšo priložnost za nakup vsega, kar potrebujejo v kmetijstvu.

Od dobrega stroja, oziroma orodja, je posebno v kmetijskem obratu odvisna tudi kakovost dela, ki se z njim vrši, in istočasno tudi uspeh ali pridelek, ki se z njim doseže. Zato tudi vidimo, da stremi industrija kmetijskih strojev neprestano za tem, kako bi izboljšala stroje, da bi ti čim bolj vršili namenjene jim naloge, da bi olajšali, izpopolnili in pospešili človeško delo, in da bi živini olajšali trud pri pogonu. To so glavni cilji, ki jih zasleduje že od nekdanje industrije kmetijskih strojev v zvezi s praktičnim kmetijstvom.

Pred nabavo orodja in strojev mora pa kmetovalec proučiti, kaj je zanj najprikladnejše, kajti od tega je v veliki meri odvisna dobičkanost njegovega obrata. Preden se torej odloči za nakup kakega pluga, brane ali kakega drugega stroja, je priporočljivo, da si ogleda več takih predmetov in po možnosti pri več trgovcih. Tam, kjer dobi

najboljše jamstvo, da bo stroj za njegove razmere najprimernejši, ga bo tudi nabavil.

Za nakup orodja in strojev pa ni boljše prilike, kakor so baš kmetijske razstave, ki se redno prirejajo v zvezi z razstavo strojev in drugega orodja. V naprednejših državah so že tako daleč, da imajo vsako leto pomladi in jeseni obširne kmetijske prireditve, na katerih zavzemajo največ prostora kmetijski stroji. Tja prihajajo kmetje iz vse države in si izberejo ono, kar potrebujejo in kar jim je najbolj po volji. Tu se jim nudi prilika, da vidijo od enega in istega orodja več vrst, da presodijo, katera vrsta je zanje najprikladnejša. Tudi pri nas se bodo morali posestniki privaditi temu načinu nabave strojev, kajti samo tako bodo prišli v posest najboljšega in najcenejšega blaga.

Letos se bo kmetovalcem v Sloveniji prvič nudila prilika, da si na kmetijski razstavi ogledajo in seveda tudi nabavijo potrebne stroje, ker bodo razne tvrdke razstavile to blago v večjem obsegu. Tako bodo tu razstavljeni za slovenske zemlje najprikladnejši in splošno uvedeni Sackovi plugi raznih velikosti in vrst, plugi obračalniki, vinogradniški plugi, kultivatorji, okopalniki, osipalniki, izruvači za krompir, planeti za okopavanje in drugo slično zemljedeljsko orodje. Dobile se bodo tudi razne njivske in travniške brane, sejalni stroji, razne vrste mlatilnic, čistilniki za žito, vetrni mlinci, Heidovi in drugi trijerji, nadalje slamoreznice, reporeznice, koruzni robkači, sadne in grozdne stiskalnice in mlinci ter razni drugi stroji in orodje. Raznovrstnost razstavljenega orodja in strojev bo zelo velika.

Naši kmetovalci pa bodo z veseljem porabili to priliko, da pridejo na to razstavo in si nakupijo, kar potrebujejo. S tem si bodo prihranili mnogo potov, stroškov in bodo gotovo najceneje prišli do dobrih strojev in kmetijskega orodja.

Razstava konj v okviru kmetijske razstave v Ljubljani

Dne 17. septembra se bo otvorila na prostoru Ljubljanskega velesejma pokrajinska razstava, ki bo obsegala zlasti kmetijstvo. Ob tej priliki bo priredilo Kolo jahačev in vozačev v Ljubljani vzajemno s sejsko upravo razstavo plemenskih

«Odloči se zame ali za pogana. Drugega izhoda ne poznam, njegova kri naj se izlije name in na moje potomstvo.»

Kakor pod težkim udarcem se je Gizela zgrudila po tem odgovoru. Baron jo je nesel nezavestno iz sobe, položil jo je na hodnik, kjer jo je stresel in ji zapovedal, naj se odstrani. Videč, da se prebujala iz omedlevice, je izginil v tiho skrivališče.

Poiskal je debelo čarovno knjigo — navodila, kako bo uganil prihodnost. Odkriti mora tajnost, skrivito vsem učenjakom in modrijanom; izpod Orlovja naj priteče zlata reka po kristalnem pesku, vse ga mora slaviti in poveljčevati. Prav, da umrje pogani, čigar smrt bo rodila rešilca bednemu človeštvu.

Odložil je knjigo in pripravil skodelice za ponovno iskanje čudodelne spojine. Premešal je žerjavico v topilni peči; kar mu je odrevenela roka — slišal je glas iz doline, opozorilo tajnega sodišča. Brž je pogasil ogenj in padel izmučen na tla, kjer je obležal.

3.

Nepregledna množica ljudi se je zbrala drugo jutro v dolini pod Orlovjem. Trli so se okrog morilnega odra, ležli na drevesa in na streho dolinske kovačnice, zakaj vsak je hotel videti morilca in njegovo obsodbo.

Neznani potnik je bil med prvimi, ki so prispeli na morišče. Kovač Nakelj mu je pripravil prostor, odkoder se je natanko videlo na oder. Tu si je zasenčil čelo in čakal krvavega prizora.

Rezek glas trobente je pretresel ozko dolino. Z griča je dospel sprevod z obsojenecem, vkleknjenim v težke verige. Grajski vojščaki in biriči so jezdili na čilih konjih z golimi meči, visoke čelade so se jim lesketale v jutranjem solncu.

Nekaj korakov za sprevodom je stopala Gizela, graščakova edinka brez spremljevalca, ker ni imela bližnjih sorodnikov. Oblečena je bila v belo obleko in opasana s črnim pasom, do katerega so ji segali rumeni lasje. Roke so ji bile sklenjene na prsih, njen obraz je razodeval globoko žalost.

«Smrt mu, ki je zadal mladenki toliko bolečino!» je kričalo ljudstvo ob pogledu na plemkinjo in na zvezanega morilca.

V sredi med vojniki in biriči je šel morilec ob duhovniku, ki mu je pel mrtvaško pesem. Roke so mu bile privezane na hrbet, njegove noge so oklepale težke verige, delo graščinskega kovača. Hodil je ponosno brez kesanja in bojazni, nobene muke ni izražalo njegovo obnašanje.

«Fej, izvrzek človeštva!» je pljunila preprosta ženica, ko je zagledala zločinca. «Črn je, kakor bi bil ušel iz pekla; taki ljudje ne rasejo v naših krajih.»

«Poganstvo se mu pozna na obrazu,» je razlagal veren možak.

«Poglej, kako se brani križa, ki mu ga ponuja duhovnik. Ali vidiš, pljunil je vanj in mu pokazal jezik?» je menil kovač.

«Na vislice s poganom!» je zadonelo soglasno iz množice.

Sprevod je šel mimo kovačnice prav mimo prostora, kjer je čepel neznan romar.

Zravnal se je in nagnil čez ograjo, oči hudo delca so se srečale z njegovim pogledom. S komaj vidnim namigom sta si dala skrivno znamenje, na kar je obsojenec zapel nerazumljivo pesem.

«Poje si nagrobnico,» je kovač šaljivo pripomnil potniku, dosevši v njegovo bližino. Ta je v dokaz nejevolje zapustil svoj prostor ter je šel za sprevodom. Poslušal je zločinčevo pesem, glasnejšo od šumenja radovednih gledalcev.

Utilnili so otožni glasovi, množica se je umirila, duhovnik je nadaljeval pogrebne molitve. Tujec se je povrnil nazaj na prejšnje mesto, odkoder ga je pregnal prihod velikana, kraljevega krvnika. Ljudstvo je stopalo na prste in iztegovalo glave, tako jih je zanimala zunanost izvrševalca krvave obsodbe.

Potnik se je okrenil in hitel s prizorišča. Usmeril se je proti Orlovju, ves upehan je dospel do skale, kjer je prejšnjo noč izustil ključ tajne obsodbe. Odtod se je videlo na morišče ob vznožju griča.

V dolini se je pojavilo silno kričanje. Plašno se je ozrl v dolino, njegovo bistro oko je zagledalo vislice, na katerih se je zibalo mrtvo truplo. Zakril si je obraz ter se je sesedel na skalo.

«Moj sin, moj sin!» se je zvijal v silni bolest. Krčevito se je oklenil mrzle skale, umolknil in poslušal. Pod njim je vzklikala množica v priznanje spretnemu krvniku med pretresljivim ženskim krikom, katerega si ni znal razložiti. Naslonil se je na pečino in otrpnil v omedlevici.

konj, in sicer v nedeljo 25. t. m. Upravi vele-sejma moramo biti kmetovalci, zlasti konjerejci, prav hvaležni, da nam je tako naklonjena in pri-jeva tudi razstave plemenskih konj. Za našega konjerejca se nudi tu lepa prilika, da odda svo-jega konja, katerega ni imel prej prilike prodati. Razstava bo nudila pestro sliko naše konjereje, ker vlada med našimi konjerejci precej zanimanja zanjo.

Ob priliki premiranj plemenskih konj se je opažalo, da se je konjski material zboljšal in zratno dvignil. Zlasti konjerejci v okoliših Ve-liko Loka in Št. Jernej so lahko ponosni, ker smejo reči, da je tam doma najboljši toplokrvni konj ljubljanske oblasti. Za ljubljansko oblast beta postati Št. Jernej to, kar je za mariborsko oblast Lutomer.

Da se bodo te krasne živali razstavile, je že-leti, da jih lastniki pravočasno prijavijo, ako tega še niso storili. Razstavni odbor ima mnogo posla s prireditvijo in porazdelitvijo materiala, zato mora imeti prijave konj, ki so namenjeni za raz-stavo, pravočasno v rokah. Prijava, ki se naj vpošlje državni žrebčarji na Selu pri Ljubljani, naj obsega: rod (po katerem žrebču), rojstvo, spol, barve živali ter ime in bivališče lastnika. Prijava se mora vposlati, ker se mora za raz-stavo sestaviti točen seznam in določiti število stojišč, da se bodo mogli konji po teh pravilno porazdeliti.

Konjerejce si dovoljujemo ob tej priliki opo-zoriti, naj privedejo na razstavo svoje konje take, da bodo res primerni za razstavo. Konji naj ne bodo taki, kakor da bi jih nekaj minut prej vzeli od pluga, ne zgarana kljuseta, neoči-ščena in neprekovana. Konji morajo biti v dobri kondiciji, vestno negovani, očiščeni in prekovani. Saj imajo naši kmetje lepe živali, toda ne vidi se jim vedno vredno, da bi jih lepo pripravili in da bi bila celotna slika konja res lepa.

Ako privedeš konja na razstavo, mora biti žival res lepa, da si nanjo lahko ponosen. Konj na razstavi ne sme biti odet in treba ga je kar le mogoče dobro postaviti in prepeljati. V tem vadi konja že doma. Morda bo kdo rekel, da je s tem preveč truda. Za kaj se pa podeljujejo pre-mije, diplome? To so častna darila, ki se poklan-jajo vrlim konjerejcem, katerim gre čast in hvala za njihovo delo in trud.

Ko se je prebudil, je bila trda noč. Nobene luči ni bilo več opaziti v dolini, celo luna in zvezde so se poskrile za oblake kot v strahu pred krvavim dogodkom. Samo iz linice grajskega stolpa se je belila motna svetloba, neznatna po odsevu, a je bistremu očesu mnogo pomenila. Tujec je vztrepetal, dvignil je roki in padel na kolena. «Prisegam pri vseh duhovih, da bo tekla kri za kri,» je go-ovoril, obrnjen v grajski stolp. «Pomnil boš, zverinski baron, kdaj si mi ugrabil sina ter ga usmrtil brez najmanjšega povoda. Preden bo strohnelo njegovo truplo, boš prejel pla-čilo. V moji roki je tudi usoda tvoje hčere; naj me zemlja ne nosi in solnce ne obsije, ako bom prelomil prisego.»

Sklonil se je in poljubil kamen, na katerem je sklenil zaroto. Nato si je obrisal čevlje in odšel v dolino.

4.

Baronica Gizela je nevarno obolela. Ležala je v globoki nezavesti; prizor na morišču je povzročil njeno bolezen. Strogi tedanji predpisi so zahtevali, da je morala biti navzoči hči pri usmrtilvi morilca svo-jega očeta. Beriči so jo postavili pred vešala za pričo krvavemu dejanju. Kakor v omočji je stala pred odrom; glasno je hotela dati duška svoji bolečini, a nobene besedice ni mogla spraviti iz grla.

Ko je nastopil krvnik, da opravi svoje delo, tedaj se ji je čudežno vrnila zavest in oglasila nežnost skritih občutkov. «Obsoje-nec je nedolžen», je neustrašeno izpovedala. «Nikar ga ne morite!»

«Ni rešitve», jo je krvnik zavrnil skoro

Da bo razstava popolna, ker le od take raz-stave ima konjerejec dobiček, upam, da bodo privedli svoje konje tudi konjerejci iz mariborske oblasti. Prijavljenih je že precejšnje število iz Dolenjske, nadalje iz Kranja, Mengša, Iga in Št. Vida, katere kraje smem imenovati otoke, kjer se goje najlepši konji mrzlokrvne pasme.

Privedite čim več lepih živali na razstavo, da bodo tuji spoznali našo konjerejo, ker le na ta način pridobite kupce.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Ob mirnem razpoloženju so bile 13. t. m. na ljubljanski borzi naslednje cene za 100 kg: pšenica, vojvodinska, 334 do 357 Din 50 p; tur-ščica, vojvodinska, 240 do 250 Din; moka «0» 500 Din.

ŽIVINA. Na mariborskem sejmu 13. t. m. so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli voli 8 do 9 Din, poldebili voli 7 do 8 Din, ple-menski voli 5 do 6 Din 75 p, biki za klanje 7 Din 75 p do Din, klavne krave 6 do 7 Din, plemenske krave 5 do 6 Din, krave za klobasarja 4 Din 50 p do 5 Din, molzne in breje krave 5 do 7 Din, mla-da živina 7 do 8 Din 75 p.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 12. t. m. v va-lutah:

1 dolar za 56 Din 17 p do 56 Din 37 p;
13. t. m. pa se je dobilo v devizah:
1 avstrijski šiling za 7 Din 99 p do 8 Din 02 p;
1 nemška marka za 13 Din 51 p do 13 Din 54 p;
100 italijanskih lir za 307 Din 81 p do 309 Din 81 par;

1 dolar za 56 Din 63 p do 56 Din 83 p;
100 francoskih frankov za 221 Din 50 p do 223 Din 50 p;
100 češkoslovaških kron za 168 Din 05 p do 168 Din 85 p.

Sejmi

17. septembra: Kapele pri Brezicah, Mokro-nog, Št. Lambert pri Litiji.

20. septembra: Sv. Lenart (okraj Brežice), Št. Janž (okraj Krško), Ptuj (za konje in govedo).

užaljen. «Samo odlok deželnega kneza bi ga mogel še oteti.»

«Takega odloka nimam», je bolešno pri-znala. «In vendar je brez krivde, zato ne za-sluzi smrtne kazni.»

Obstopili so jo resni možje, sodni nad-zorniki in svetovalci, veljaki tedanjega časa. A nihče si ni znal pojasniti njenega čudnega vedenja, zaman so ugibali, kaj jo je privedlo do nedopustnega nastopa.

«Razum ji je opešal», so menili končno. «Posledica žalovanja za očetom.»

«Gospodje, na vas se obračam», je izrekla zaupljivo. «Vaša obsodba je krivična, pri vas mora vladati pravica.»

«Milostiva, umor je dokazan», so ugovar-jali svetovalci. «Nesreča, ki vas je zadela, ograža vaše zdravje...»

«Moj razum je jasen kakor nebo nad Or-lovjem. Z zdravo zavestjo trdim: obsojenec je nedolžen in ne sme umreti.»

«Dokažite, da baron ni bil umorjen», je predlagal predsednik sodišča. «Čigavo pa je bilo truplo, ki smo ga položili v grobnico, če ni bilo truplo vašega očeta?»

Gizela si je zakrila čelo in molčala. Krv-nik je nejevoljno mrmral in ljudstvo je ne-strpno čakalo izida.

«Govorite, milostiva, sicer bomo izvedli kazen», je ponovil predsednik.

Mladenka se je vzravnila pred sodnim zborom in pričela s slovesnim glasom: «Po-slušajte sodniki, beriči in občinstvo — moj oče živi na Orlovju, sinoči sva govorila...»

«Nori, njeno stanje je obupno.» Zdravnik je namignil služabnikom, naj jo odvedejo s

21. septembra: Zgornji Tuhinj, Ribnica (okraj Kočevje), Laško, Podsreda.

22. septembra: Škocijan (okraj Krško), Kan-dija (za živino in stavbni les), Dobrna, Dravo-grad.

24. septembra: Frankolovo, Slovenska Bi-stricta, Remšnik.

Kratke vesti

— **Hmeljarjem.** Mednarodna konferenca sred-njeevropskih hmeljarjev, ki se je vršila 8. t. m. v Žatcu (Češkoslovaška), je prišla do prepri-čanja, da so letošnje manj ugodne cene za hmelj povzročali deloma tudi hmeljarji sami, in sicer: 1. z nadležnim in nepotrebnim ponujanjem pri-delanega blaga, in 2. z brezmerim širjenjem hmeljskih nasadov. Konferenca je nadalje naro-čila vsem hmeljarskim organizacijam, da delu-jejo na to, da se odpravita gori navedena nedo-statka in da si hmeljarji prizadevajo, pridelovati le hmelj najboljše kakovosti. Upoštevajte torej vestno in dosledno dane vam nasvete! Po ce-nitvah letošnjega pridelka zlahtnega hmelja v Srednji Evropi, ki jih je sestavil žateški kongres, se ni bati, da bi letos hmelj preostajal. Sicer je res nekaj večji pridelek, a je zato bil letos tudi konzum piva večji.

— **Enostavno merjenje prostornine vinskih posod.** Sedaj, ko se že pripravlja vinska posoda za trgateg, bi marsikdo rad vedel, koliko mu pri-bližno drži ena ali druga posoda. Opozarjajo se zato vsi oni, ki bi se zanimali, kako se najeno-stavneje ugotovi prostornina posode z navadnim metrom, da se dobi v Narodni knjigarni v Ljub-ljani nalašč za to sestavljena tabela (brzi raču-nar) z natančnim navodilom in z več primeri. Tabela stane 2 Din komad, s poštnino pa 3 Din. Denar se pošlje lahko tudi v znamkah.

— **Mlekarko na letošnji pokrajinski razstavi** v Ljubljani. Ne le praktični mlekarski mojstri, ki predelavajo mleko v maslo in sir, marveč tudi lastniki mlekarn, odnosno odborniki mlekarskih zadrug so često trdno prepričani, da so njihovi mlečni izdelki najboljši. Le s kakovostnimi tek-mami na razstavah je mogoče taka često ne-osnovana prepričanja uspešno ovreči in otvoriti pot k izboljšanju izdelkov. Na razstavah lahko vsakdo sam primerja dobroto svojih izdelkov z dobroto izdelkov drugih domačih ali tudi inozem-skih, na svetovnem trgu že uvedenih mlekarn ter

prizorišča.

«Pustite me, govorila sem resnico», se je uprla. «Sanjala sem o pošasti, ki me bo za-lezovala, ako usmrtilo nedolžnega človeka.»

«Revica je ob pamet», je tarnalo občin-stvo. Kakor bi mignil, so jo služabniki ob-stopili, da jo odstranijo od odra. Krepko se jim je branila; ko je spoznala, da ne pomaga nobena prošnja, je zagnala obupen krik.

Beriči so odvzeli obsojencu verige ter ga postavili pod vrv s pripravljeno zanko. V tem zadnjem trenutku se je njegovo oko za-pičilo v mladenko, ki se je borila s služabniki za vstop pred morilca, preden mu vzamejo življenje. Opazil je njeno prizadevanje ter se je siloma nagnil proti zagovornici. Med tem je snel s sredinca prstan, hvaležno jo je pogledal ter ga spustil v njeno desnico.

«Čarodejni prstan!» je omenil krvnik, zgrabivši svojo žrtev.

«Znamenje nesreče!» se je dvignil sodnik in ukazal služabniku, naj ji odvzame usodno darilo.

Mladenka ga je nataknila na prst, ki se je mahoma skrčil in zatrdel kot železo, tako da ji ga niso mogli odvzeti.

«Pa naj ga obdrži,» je rekel sodnik, «ka-dar pride k zavesti, ga bo že sama odložila.» Pomignil je služabnikom, naj jo odvedejo, na kar je pozval krvnika k izvršitvi smrtne kazni.

Služabniki so nezavestno baronico položili na pripravljeno nosilnico ter jo nesli na Or-lovje. Brž so poklicali zdravnika, ki je po-skusil vse pripomočke, a ni je mogel spraviti k zavesti. (Dalje prih.)

odloči smernice sprememb v svoji izdelovalni tehniki. Vsaka šola pa nekaj stane. Udeleževati se razstav, je moralna dolžnost vsakega posameznika, ki se bavi z mlekarstvom. Razstava predstavlja najcenejšo in posebej še za mlekarkega praktika in kmeta najboljšo šolo. Zato vsi mlekarji na obisk v Ljubljano od 17. do 26. t. m.

— **Sprejem gojencev v kmetijsko šolo na Grmu** se zaključuje s 15. t. m. Po dosedanjih neposrednih prijavah in po poročilih posameznih okrajnih glavarstev so za I. tečaj zimske šole vložene prošnje za vsa prosta ter plačujoča mesta in bi bile nadaljnje prošnje za ta oddelek brezpomembne. Prav tako so zaključene že tudi prijave pri okrajnih glavarstvih za brezplačne učence celoletne šole. Opozorjamo pa, da je na zavodu še na razpolago do osem privatnih (plačujočih) mest v celoletni šoli. Ker je oskrbnina izredno majhna (znaša le 150 Din na mesec) in ker ima celoletna šola znatne prednosti pred zimsko, priporočamo posestnikom, ki žele svoje sinove strokovno izšolati, da porabijo priliko in t a k o j, najpozneje pa do 20. t. m. vložijo prošnje po navodilih, objavljenih v «Kmetovalcu» od 15. avgusta t. l., na ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

— **Razstava plemenske živine muredolske pasme** se bo vršila 22. t. m. ob pol devetih v Šmarjeti pri Rimskih toplicah na sejmišču za člane kmetijskih podružnic okraja laškega. Razdeljenih bo okrog 70 denarnih nagrad. Glavni namen razstave je pospeševanje izključno muredolske govede v tem okraju.

— **Sadna razstava v Sv. Marjeti pri Rimskih toplicah.** Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Sv. Marjeti bo priredila v nedeljo 18. t. m. v šoli sadno razstavo, oziroma ogled raznih sadnih vrst. Pri tej priliki bo ob 8. uri predaval o priporočljivih sadnih vrstah znani sadjarski strokovnjak g. M. Levstik iz Celja. K tej razstavi in predavanju se vabijo vsi, ki se zanimajo

za sadjarstvo, posebno pa še tudi sadni kupci. Po končani razstavi se bo razstavljeno sadje prodalo v korist podružnice.

— **Jesenski vinogradniški tečaji v Pekrah in Kapeli.** Ministrstvo za kmetijstvo in vode je odredilo jesenske tečaje v zmislu zakona o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva in je dalo v ta namen potrebna sredstva na razpolago. — Jesenski poučni tečaji se bodo vršili od 3. do 6. oktobra t. l. pri državnih trtnih in sadnih nasadih v Pekrah (p. Limbuš pri Mariboru) in v Kapeli (p. Slatina-Radenci). Delovni program za tečaje je naslednji: a) pripravljanje in čiščenje posode za trgatve; b) merjenje sladkorja in kisline v moštu; c) o trgatvi, pecljanju in maščenju grozdja; č) o zboljšanju vinskega mošta v slabih vinskih letinah v mejah zakona; d) o pogojih pravičnega vrenja; e) o napravi belega in črnega vina, o uporabi žveplovega dvokisa ob pripravljanju vina, uporaba metabisulfita; f) o pretakanju, umetnem čiščenju in filtriranju (precejanju) vina; g) o pogojih, ki jih morata izpolnjevati kurilnica in dobra klet; h) o važnejših boleznih vina: cikavost, vinski kan, vlečljivost, zavrelca, njih odvratanje in zdravljenje; i) konserviranje svežega grozdja in sadja; j) sušenje sadja in grozdja; k) konserviranje sadja in zelenjave s steliziranjem kakor tudi konserviranje mošta (vina brez alkohola); l) ravnanje s kletnimi pripravami in njih pravilno čuvanje in m) o kuhanju žganja iz tropin. Vsak udeleženec tečaja dobi prosto prenočišče in dnevno 10 Din kot prispevek za prehrano. Razen tega dobé ob koncu tečaja odlični tečajniki nagrade, obstoječe iz orodja. Tečaji so namenjeni v prvi vrsti kmetiskim in viničarskim mladeničem, pa tudi drugim, ki se hočejo udeležiti tečajev na svoje stroške. Kdor se želi katerega navedenih tečajev udeležiti, se mora čimprej, najpozneje pa do 28. t. m. ustno ali pismeno prijaviti pri upravniku nasada, kjer želi tečaj obiskovati.

notranjost Italije. Jasno je, da hočejo udušiti med našimi rojaki poleg šol tudi vsako zasebno organizacijo, ki količkaj diši po slovenstvu. Naši zasužnjeni rojaki naj nikar ne obupujejo, ker bo čas povračila prišel prej ali slej.

* **Biserne poroke.** Iz Ljutomera nam pišejo: V nedeljo 18. t. m. bo obhajal tukajšnji krojaški mojster g. Ivan Sagaj s svojo soprogo Jožefo, rojeno Furlanovo, 60letnico poroke ali biserno poroko. Cerkvena slovesnost se bo vršila pri pozni vaši 18. t. m. G. Sagaj je bil rojen 28. avgusta 1842., soproga pa 4. februarja 1845., oba v Ljutomeru. Poročila sta se 16. septembra 1867. Oba jubilanta sta sicer dela nezmožna, vobče pa še precej trdna. Posebno pogosto vidimo g. jubilanta s svojo lepo častljivo brado sprehajati se po mestu in okolici. Naše iskrene čestitke!

* **Vozne olajšave za obiskovalce in razstavljalce pokrajinske razstave «Ljubljana v jeseni».** Prometno ministrstvo je dovolilo za obiskovalce razstave «Ljubljana v jeseni», ki se bo otvorila v soboto 17. t. m. ter bo trajala do 26. t. m., iste ugodnosti kakor za velesojem, in sicer: 50odstotni popust na vseh osebnih in brzih vlakih (razen SOE) z razstavno legitimacijo, za blagovni promet pa tudi 50odstotni popust.

* **Osebnne spremembe pri gasilnem društvu v Kranju.** Te dni se je vršil v mestni posvetovalnici izredni občni zbor Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v Kranju. Vršile so se dopolnilne volitve na nova mesta v društvenem odboru. Za poveljnika je bil izvoljen g. Karel Azman, za četnika oddelka brizgalne g. Ivan Rakovec, za četnika oddelka varuhov g. Alojzij Zakrajšek, za namestnika g. Mihael Zušar, za namestnika pri rešilnem oddelku g. Kristjan Premru.

* **Zbirališče revije slovenskih narodnih noš** bo v nedeljo 18. t. m. točno ob pol 3. uri popoldne na velesojem pred paviljonom «K». Ker je prijavljenih že čez 400 noš, nadalje jezdec, vozovi, veliko število skupin in ker je prijavljen že tudi velik dotok obiskovalcev iz vse Slovenije in Hrvatske, bo naval velikanski in zato prosimo občinstvo, da se strogo pokorava rediteljem. — Ljubljana še nikdar ni videla toliko krasnih narodnih noš, kakor jih bo to pot. Opozorjamo zlasti na beneško narodno nošo, nadalje na tržaško, belokranjsko, gorenjsko, kočevsko in druge. — S sejmsko legitimacijo je polovična vožnja.

* **Duhovniška agitacija v cerkvi.** Iz Št. Ilje pri Velenju poročajo, da je tamošnji župnik v nedeljo pred volitvami po končani pridigi javno s prižnice pozval moše: «V nedeljo pa vrzite svoje kroglice v prvo skrinjico!» Takih in podobnih dogodkov je bilo več v Sloveniji, kar dokazuje, kako nujno potreben je kancelarograf, ki naj prepreči zlorabe vere in cerkve.

* **Novo postajališče nad Mariborom.** V začetku prihodnjega meseca bo otvorjeno postajališče Cerknica med Pesnico in Št. Iljem. Poslopje je že dograjeno. Če ne bo nobenih zaprek se bo vršila slovesna otvoritev prve dni oktobra. Obstajali pa bodo tu le lokalni vlaki.

* **Nečuvno postopanje dolnjelendavskega gerenta pri volitvah.** Kakor poročajo iz Dolnje Lendave, je tamošnji gerent Szabo protizakonito nastopal pri nedeljskih volitvah na volišču, kjer je pred volilnim lokalom med volilci agitiral za radikalno stranko, jih potem spremljal na volišče ter tam poslušal, če so res vrgli kroglice v radikalno skrinjo. Vsi člani volilnega odbora so proti temu nastopanju radikalnega eksponenta protestirali pri volilnem komisarju sodniku Tomšiču, toda brezuspešno. Poslanec dr. Pivko je takoj, ko je zaznal za to kršenje zakona, stopil k velikemu županu in zahteval odpomoč napram temu volilnemu nasilju. Veliki župan je odredil, da se je moral gerent Szabo odstraniti in volilni komisar napraviti zapisnik. Zadevo bo obravnaval glavni volilni odbor.

* **Strašna poplava v Poljanski in Selški dolini, v kranjski okolici in v Savinjski dolini.** V noči od 11. na 12. t. m. se je nad Blegašem in Poreznom utrgal oblak in ogromna množina vode se je razlila po Selški in Poljanski dolini. Deroči valovi so razdirali jezove in mostove ter odnesli na več krajih cesto. Razen tega je odnašala voda les

Novoizvoljeni poslanci SDS

Pri nedeljskih skupščinskih volitvah je SDS v vsej državi napredovala za 3 na 23 poslancev. Izvoljeni so bili naslednji naši poslanci:

1. in 2. Svetozar Pribičević (liško-karavsko in banjaluško okrožje),
3. dr. Srdjan Budisavljević (modruško-reško okrožje),
4. Sava N. Kosanović (modruško-reško okrožje),
5. dr. Djordje Branković (liško-karavsko okrožje),
6. Dušan Ivančević (liško-karavsko okrožje),
7. Edo Lukinić (zagrebško okrožje),
8. Valerijan Pribičević (zagrebško okrožje),
9. Adam Pribičević (zagrebško okrožje),
10. dr. Milan Metikoš (zagrebško okrožje),
11. dr. Hinko Krizman (varaždinsko okrožje),

12. Večeslav Vilder (belovarsko-križevsko okrožje),

13. Juraj Demetrović (požeško okrožje),
14. dr. Svetislav Popović (sremsko okrožje),
15. dr. Milan Kostić (sremsko okrožje),
16. dr. Nikola Radojević (sremsko okrožje),
17. dr. Dušan Popović (Pančevo-Bela Crkva),
18. dr. Nikola Dragičević (Pančevo-Bela Crkva),
19. dr. Albert Kramer (mesto Ljubljana),
20. dr. Gregor Žerjav (Ljubljana-Novo mesto),
21. dr. Ljudevit Pivko (Maribor-Celje),
22. dr. Prvislav Grisogono (Kotor-Split-Dubrovnik),
23. Ivan Urek (Maribor-Celje).

DOMAČE NOVOSTI

* **Dopisnikom.** Minuli teden smo prejeli prepozno mnogo dopisov, ki jih sedaj kot zastarele ne moremo objaviti.

* **Visoko odlikovanje Slovenskega lovskega društva.** Nj. Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija sta prevzela pokroviteljstvo nad Slovenskim lovskim društvom, dočim so grški kralj Jurij, knez Pavle in grški knez Nikola pristopili k društvu kot ustanovni člani in si pripeli društveni znak.

* **Prestolonaslednik osebno razdelil odlikovanja mornarjem.** Iz Dubrovnika poročajo, da se je tamkaj na svečan način proslavil rojstni dan prestolonaslednika. Vsa grška posadka z mornarji skoro vseh naših vojnih ladij, ki so se v zadnjih dneh zasedrale pri Lapadu, je sodelovala pri svečanostih z godbo. Ob eni popoldne je prestolonaslednik osebno razdelil odlikovanja in nagrade nekaterim mornarjem in orožnikom.

* **Demokratski oblastni poslanec dr. Kramer na poplavljenec.** Na seji finančnega odseka ljub-

ljanske oblastne skupščine je oblastni poslanec g. dr. Kramer kot zastopnik hudo prizadetega kranjskega okraja stavil predlog, da oblast po poplavih hudo prizadetemu prebivalstvu takoj priskoči na pomoč in pošlje v poplavljene kraje komisije, ki bodo pregledale škodo in ugotovile, kaj je takoj potrebno izvršiti. Predlog je bil soglasno sprejet.

* **Huda izguba naše vojne mornarice.** Te dni se je ponesrečila v bližini Malte jugoslovenska vojna ladja «Hvar», ki je bila na potu v Anglijo. Ladja je nasedla na pečino in se je tako poškodovala, da je čez nekaj ur izginila pod vodo. Posadka se je rešila.

* **Grda fašistična nasilja nad našimi rojaki v Julijski Krajini.** Italijanska oblastva v zasužnjeni Julijski Krajini ne prenehajo z najnesramnejšim in najbrezobzirnejšim nasiljem nad našimi rojaki. Začela so kar po vrsti in brez vsakega povoda razpuščati slovenska društva (čitalnice, pevška društva itd.) ter premeščati slovenske učitelje v

in razne poljske pridelke ter razdejala več žag. Ponekod so se ljudje komaj rešili pred smrtjo v valovih. Zlasti strašen je pogled na Selško dolino. Komaj je bila škoda po lanski poplavni katastrofi malo popravljena, že je prišla nova nesreča, tako da ljudstvo obupuje in s strahom gleda v bodočnost. Hude poplave so bile tudi v kranjski okolici, vendar večjih katastrof ni bilo. Velikanska poplava je zadela tudi Savinjsko dolino in širšo okolico Celja. Po nedeljskem deževju so Savinja in razni potoki proti jutru v ponedeljek močno narasli ter se razlili čez bregove. Savinja je odnesla več mostov in porušila več jezov, odnašala les in ponekod udrla v hiše. Tudi ceste so deroti, valovi odnesli ponekod. Celjski park je popolnoma uničen. Škoda, ki so jo povzročile te poplave, znaša mnoge milijone in je potrebna nujna pomoč.

* **Aretacija znanega klerikalnega agitatorja zaradi poneverb.** Ko se je baš mislil odpeljati v Italijo, je bil na ljubljanskem glavnem kolodvoru aretiran bivši borzni senzacionalist Pavel Cvenkelj, ki je več oseb osleparil za večje vsote. Njegova aretacija je vzbudila ogromno senzacijo v ljubljanski družbi, med poslovnim svetom, pa tudi med ljudstvom na deželi, kjer se je aretiraneec mnogo gibal kot nakupovalec lesa, svetovalec v raznih težavah trgovinskega značaja in posebno še kot klerikalni agitator. Cvenkelja so povsod poznali kot enega najrazboritejših klerikalnih ljubljanskih voditeljev, ki je stal vedno v prvih vrstah. Odlikoval se je povsod s svojim drznim nastopom in neugnano zgovornostjo. Cvenkelj je bil zelo agilen tudi pri nedeljskih volitvah. Zadnje dni pred volitvami se je sukal v raznih lokalih in nagovarjal volilce tudi na ulicah. Cvenkelj je bil izročen v preiskovalni zapor.

* **Vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine» pošiljajo pozdrave iz Boke Kótorske slovenski fantje mornarji: podnaredniki Ivan Bučar, Franjo Némec in Alojzij Koprivšek ter mornarji Rudolf Zupanc, Božo Matkovič, Mirko Horvat, Tone Bednar, Ludovik Švajger, Ivan Verglez, Ludovik Rávník, Franc Markovič in Brunon Piščane.**

* **Mali prater na pokrajinski razstavi «Ljubljana v jeseni».** Ljubljanske obiskovalce kakor tudi podeželsko občinstvo se je lansko leto na jesenski razstavi zelo zabavalo z gugalnicami, vrtiljaki, tobogani, hipodromi itd. Občinstvo je kmalu označilo ta del razstavišča za «Mali prater». Uprava ljubljanske velesejma bo na letošnji pokrajinski razstavi «Ljubljana v jeseni» (17. do 26. t. m.) ta del sejmišča še izpopolnila, kar bo gotovo v splošno zadovoljstvo in veselje obiskovalcev, mladih in starih.

* **Poštni poduradnik Bratož izpuščen iz zapora.** Kakor je znano, se je nahajal v preiskovalnem zaporu v Ljubljani poduradnik g. Fran Bratož, ki je spremljal kočevski poštni voz, na katerega se je izvršil roparski napad. Državno pravdnništvo se je prepričalo v Bratoževi nedolžnosti in ga je izpustilo v svobodo.

* **Razstava stavbnih načrtov bo prirejena v paviljonu «K» na sejmišču ob priliki letošnje pokrajinske razstave od 17. do 26. t. m.** Sodelovali bošta mestna občina ljubljanska ter stavbna zadruga «Stan in dom» v Ljubljani. Razstavljeni bodo tipi vseh zgradb, ki jih namerava mestna občina še postaviti, kakor tudi tipi večjih in manjših ene- in dvodružinskih hiš.

* **Rojstna hiša Andrejkovega Jožeta zgorela.** Iz Krašnje nam pišejo: Predzadnje nedeljo je pogorela do tal hiša pri Gmajnarju, rojstna hiša pisatelja Andrejkovega Jožeta Podmilščaka. Vzrok ognju ni znan. Škoda znaša nad 50.000 Din. Zavarovana je bila hiša za 45.000 Din. Zgorel je tudi en konj. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Lukovice, ki so pomagali, kar se je dalo pomagati.

* **Visoka starost.** V Novem Sadu je umrl 104 leta star Sava Savkov. Do zadnjih dni življenja je bil moč vedno zdrav. Rojen je bil leta 1823. in je bil od mladosti do smrti ovčji pastir. Savkov pa ni bil najstarejši prebivalec v Novem Sadu. Najvišjo starost je dosegla gospa Josipina Bartova, ki je stara 108 let in je še vedno zdrava.

* **Skoro vsa vas pogorela.** Predzadnji ponedeljek, ponoči je v vasi Crni lug pri Delnicah na

nepojasnen način nastal požar, ki je v kratkem času zavzel velik obseg. Plamen je objel in uničil dvanajset poslopij. Le velikemu naporu gasilcev in žandarmerije se je zahvaliti, da ni vsa vas postala žrtev požara.

* **Požar.** V torek 13. t. m. je nastal v tvornici Pyrota v Zavodni pri Celju požar. Ker obstoja tvornica iz lesenih objektov ter vsebuje mnogo gorljivega materiala, je obstojala velika nevarnost, da zapadejo plamenom vse barake. Celjskemu gasilnemu društvu, ki je bilo takoj na mestu požara, se je posrečilo v kratkem času ogenj omejiti, tako da je gorela samo ena lesena baraka.

* **Huda nesreča na Pohorju.** Te dni je hlapec pašniške zadruga na Glažuti nad Rušami 25letni Anton Viher vozil plohe. Med vožnjo so se mu splašili konji in zdirjali po hribu navzdol. Viher je prišel pod zavrta kolesa in so ga konji vlekli več metrov pod vozom za seboj. Pripeljali so ga v mariborsko bolnico. Njegovo stanje je zelo nevarno.

* **Požar v Drenovcu pri Šoštanjju.** Pišejo nam: V torek 6. t. m. zjutraj ob pol štirih je na do sedaj še nepojasnen način nastal ogenj v hiši posestnika Jožeta Erjavca. Zgorela je hiša z vso opravo, obleko in živežem. Prizadeti ima občutno škodo, posebno ker ni bil prav nič zavarovan. Nerazumljivo je, da vlada po deželi glede zavarovanja še taka brezbriznost.

* **Huda nesreča v tvornici.** V opekarni Derwuschek v Lajterspergu pri Mariboru je zaposlenih več komaj šoli odraslih deklet. Te dni je 14letna Katarina Malkova prišla z levo roko v stroj, ki ji je roko popolnoma zmečkal. Mislimo, da so otroci za opasnejša dela neprimerni.

* **Najugodnejši nakup izbranega namiznega sadja bo nudila sadna razstava ob priliki letošnje pokrajinske razstave «Ljubljana v jeseni» od 17. do 26. t. m.** Najrazličnejše vzorčno sadje bo razstavljeno v ameriških zabojih po 25 kg.

* **Planinski orel napadel petletnega fantka.** Nedavno se je pri Sv. Petru pod Svetimi gorami pojavil redek gost. V Srebrniku so prebivalci ugledali visoko v zraku krožiti velikansko ptico. Naenkrat pa so bistre oči velikanske ptice ugledale na zemlji plen in žival se je pognala iz višine k hiši posestnika Josipa Juraka, kjer se je na trati igral njegov petletni sinček. Videti je bilo, da se velika ptica hoče lotiti ničesar hudega slutečega otroka. K sreči se je v bližini nahajal otrokov oče, ki je takoj uvidel pretečo nevarnost. Skočil je po puško, pomeril in ustrelil krvoločnega gosta. Ustreljena orjaška ptica je planinski orel, ki je po značnih višinah zabredel v naše vinorodne kraje. Žival je bila jako izstradana, pa je kljub temu tehtala še 8 kg ter merila z razpetimi peruti 2 m 60 cm.

* **Petelin izključeval oko.** Čudna nezgoda se je pripetila nekemu hrvatskemu kmetu. Doma je odganjal kokoši, pri čemer se je star petelin zakadil v njega in mu izključeval desno oko, ki mu je steklo. V jezi je kmet petelina na mestu ubil, sam pa je moral iskati pomoči v bolnici.

* **Zopet zastrupljenje z gobami.** Pri Sv. Ani na Krembergu je umrla te dni tamošnja učiteljica gospa Mira Seifridova. Prejšnjega dne je njena obitelj jedla gobe, ki so jih imeli za sivke. Naslednjega dne ji je postalo slabo in je proti podnevu izdihnila. Tudi vsi ostali člani družine so nevarno obboleli in so jih morali prepeljati v bolnico. Pokojnica je bila splošno prihujljena in zapuščena moža ter štiri nepreskrbljene otroke.

* **Policijska ura ob priliki letošnje pokrajinske razstave v Ljubljani.** Veliki župan ljubljanske oblasti je dovolil podaljšanje policijske ure do ene zjutraj za vse restavracije, gostilne, kavarne in okrepevalnice v ograjenem prostoru sejmišča za čas letošnje pokrajinske razstave.

* **Okradena natakariča.** Natakariči Franciški Reboljevi iz Trzina se je te dni pridružil med vožnjo od Zagreba do Ljubljane neznan mlajši možki in jo pričel zabavati. Na vožnji od Brežic do Trbovelj je Reboljeva nekoliko zadremala in neznan možak ji je iz ročne torbice ukradel 1500 dinarjev gotovine.

* **Iz maševalčnosti nož v hrbet.** Rudar Anton Tome je pozno v noči korakal preko litijskega

mostu, kjer mu je prišel nasproti Rajmund Škofic, ki je pri vsakem koraku zastokal. Tome je spraveval Tomica, kaj mu je. Ta pa ni dal nikakega jasnega odgovora. Boječ se, da se bo Škofic zgrudil, ga je Tome prijel, pri tem pa je opazil, da tiči Škoficu v hrbtu zasajen nož, iz rane pa je curljala kri. Tome je Škoficu takoj izdrl nož iz hrba, ranjenca pa odvedel k zdravniku dr. Premrovu. Obveščeno orožništvo je od napadnega Škofica dobilo naslednje podatke: «Svojo zarochenko sem spremljal do Dekliškega doma. Ko sva se poslovila, sem opazil v temi neznano moško postavo, ki mi je sledila na poti od hiše do glavne ceste. Nekaj korakov, preden sem stopil na glavno cesto, sem zaslišal žvižg in tedaj me je nekdo močno sunil z ostrim predmetom v hrbet. Začutil sem, da sem ranjen, zato sem se namenil, da o dogodku obvestim orožništvo. Med potjo me je srečal Tome, ki mi je izdrl iz rane nož ter me odvedel k zdravniku.» Na vprašanje, ako koga sumi napada, je izjavil Škofic, da ne sumi prav nikogar. Orožništvo je takoj pričelo s poizvedovanjem o lastniku noža. Končno se je le dognalo, da utegne biti lastnik noža predilniški delavec Jože Selan. Ta je sprva zanikal, da nima s skrivnostnim napadom prav nič opravka, končno pa se je udal ter priznal krivdo. Selana, ki je izvršil grd zločin iz fantovske maševalčnosti, so oddali v nadaljnje postopanje litijskemu okrajnemu sodišču.

* **Zverinski zločinec.** V vasi Lačaraku pri Mitrovici se je te dni odigrala strašna družinska drama. 50letni kmet Jankovič je živel v stalnem prepiru s svojim sinom. Te dni sta se oče in sin zaradi nekih malenkosti zopet sprla. Očeta je med preprirom popadla taka besnost, da je pograbil na mizi ležeči nož in razparal sinu trebuh. Sin se je z groznim krikom ves okrvavljen zgrudil na tla. Očetu to še ni bilo dovolj. Z živalsko besnostjo se je vrgel na nezavestnega sina in mu iz prsi izrezal srce. S sinovim srcem v roki je odšel na dvorišče, kjer je bila zaposlena njegova žena, pred katero je vrgel sinovo srce. Uboga mati se je takoj onesvestila. Podivjano zver v človeški podobi so zaprli in izročili sodišču.

* **Poljske tatvine na Dolenjskem.** V novomeškem okraju, zlasti v občinah Mirni in Št. Rupertu, so se v zadnjem času zelo razširile poljske tatvine. Tatovi kradejo krompir, turščico in druge poljske sadove.

* **Nesreča na Izanski cesti pri Ljubljani.** Hlapec Lovrenc Zadel je vozil s konjem po Izanski cesti s senom naložen voz v smeri proti Ljubljani. Nasproti mu je privozil voznik z dvovprežnim tovornim vozom. Ko sta se oba voznika hotela izogniti drug drugemu, pa je pridrvel na kolesu 17letni učiteljskiček Maks Ferjan. Prišel je med oba voza in padel s kolesa. Kolo se je hudo pokvarilo, Ferjan pa je ostal po čudnem naključju nepoškodovan.

* **Pazite na deco.** Iz Trbovelj pišejo: Pred kratkim je plezal neki 12leten deček po skalah in padel kakih 15 m globoko. K sreči se ni hudo poškodoval. Otroci v Trbovljah in najbrže tudi drugod imajo grdo navado, da se obešajo na vozove in druga vozila. Nekaj nesreč se je že zgodilo. Starši, pazite na otroke!

* **Napad si je izmislil.** Krojač France v Ljubljani je prijavil policiji, da so ga ponoči napadli v Rožni dolini neznani ljudje in ga do krvi pretepli. Policija je šla na delo in je dognala, da mora biti Francetovo pripovedovanje o napadu izmišljeno. France je res bil nekoliko potolčen, toda njegove rane izvirajo najbrže odtod, ker je dvakrat padel pod klop, na katero sta ga položila dva stražnika, ki sta ga našla na cesti v vinjenem stanju.

* **Kdor bi rad ostal svež in zdrav,** naj zaužije vsak teden enkrat do dvakrat pred zajtrkom kupico prirodne grenčice «Franz-Josef». Uradna poročila iz vojnih bolnic svedočijo, da so vodo «Franz-Josef» radi uživali tudi težko bolni, ker brez neprijetnih občutkov in posledic tačno odvaja. Dobiva se po vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* **Pomnite!** Pralni prašek Zenska Hvala razkrajja nesnago.

"EDINOST"

VESTNIK ZVEZE DEMOKRATSKE
MLADINE V LJUBLJANI

BRATOM!

Voljni rezultati v poedinih srezih so nam priča, da je jugoslovenska demokratska mladina na dan volitev v Narodno skupščino izvršila v polni meri svojo dolžnost, za kar ji na tem mestu izrekamo zahvalo.

Bratje, dosežani uspehi naj vam bodo v spodbudo k nadaljevanju dosejanega smotrnega delovanja, kajti bitka, ki jo vodi demokracija napram reakciji, še dolgo ni končana, kar nam priča število izvoljenih kandidatov naših nasprotnikov.

Stopil bo pred vas nasprotnik z mamljivimi vabami, da vas spravi s poti napredka na stran-pota teme. Brez dvoma jih boste odklonili. Ne bojte se groženj s strani reakcije! Ne pustite se varati, zaupajte v svoje lastno prepričanje, kajti demokracija je na pohodu in zmagala na vidiku!

Bratje, na delo!

Za osrednji izvršilni odbor Zveze jugoslovenske demokratske mladine: v odsotnosti predsednika E. Paškulin s. r., t. č. podpredsednik; K. Franz s. r., t. č. I. tajnik.

Recitacijski večer. 30. p. m. je imel br. D. Prešeren recitacijski večer ob številni udeležbi članstva. Br. Prešeren je recital nekaj svojih pesmi in VI. spev «Golgot». Br. Prešeren je lirik, najljubše opeva ljubezen do dekleta in domovine, najbolj pri srcu so mu breze, polje in poljsko cvetje. Višek večera je bil pač VI. spev «Golgot». V njem smo z zanimanjem poslušali lepoto njegovega jezika in niz lepih prispevov. Naša želja je, da nam br. Prešeren kdaj recitira vseh šest spevov skupaj Recitator je žel od prisotnih veliko odobravanje. Br. Š i m n o v e c se mu je ob zaključku zahvalil in ga bodril k nadaljnjemu literarnemu delovanju. Ob tej priliki ga je pozval, da znova zastavi svoje zmožnosti v prosepah «Edinosti», in to z istim uspehom kakor je to delal, preden je odšel k vojakom.

PROSVETA

p L. N. Tolstoj, Rodbinska sreča. Roman. Preložil J. Vidmar. V Ljubljani 1927. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Str. 107. Cena broširani knjigi 26 Din, v originalni vezavi 34 Din, s poštnino 2 Din več. — Pod vplivom zadnje svoje ljubezni pred zakonom, ki se je razdrla ne po njegovi krivdi, je napisal Tolstoj to poetično povest o ljubezni, zakonu in problematični rodbinski sreči, v katero se to življenje izteče. Kakor v vseh svojih delih se pokaže Tolstoj tudi v «Rodbinski sreči» velikega umetnika. Nedosegljiva vernost njegovega psihološkega pogleda, njegov globoki in intimni smisel za naravo in njegovo popolno poznanje življenja se družijo v tej knjigi v umotvor tolikšne živosti in sočnosti, da mu ni zlepa najti primere v svetovni literaturi. To je še Tolstoj mlajših let, ki ne moralizira, marveč uživa v pisani bujnosti življenja in narave. Toda življenska izkušnja je prinesla tem svetlim in prazničnim dogodkom, ki jih srečujemo v knjigi, tudi temne barve. Zgoste se ta mračna čustva zlasti proti koncu knjige, ki izzveni v sumljivo srečo, polno resignacije, zadržane bolečine in pokopanih mladostnih sanj. Zato knjiga tembolj vzpodbuja k razmišljanju o tisti pravi sreči, ki se tu pokaže samo v bolečini nad izgubo in v nezadostnosti. Brala naj bi se v vsaki rodbini, zlasti pa naj jo za pouk in za užitek, ki ga nudi samo resnična umetnost, prebira mladina. Cena zelo okusno opremljeni knjigi je nizka. Dobi se v vseh knjigarnah.

p Uredba o reorganizaciji in volilnem redu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. V Ljubljani 1927. Izdala Tiskovna zadruga. Cena s poštnino vred 650 Din. Trgovske, industrijske in obrtne kroge opozarjamo, da je izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani v posebni knjižici uredbo, s katero se je reorganizirala Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, in novi volilni

red, po katerem se bodo vršile v oktobru nove volitve v to zbornico.

ŽENSKI VESTNIK

VPRAŠANJE ŽENSKÉ LEPOTE.

Slavna angleška filmska igralka je zapisala o vprašanju, kako bi ohranila svojo lepoto, naslednje misli:

Ženska, ki hoče biti lepa, ne sme posnemati. Nikdar naj ne verjame, da bi ono, kar dela lepo drugo, prav tako veljalo zanjo. Mnogo laže je biti lep v preprostih, enostavnih oblekah kakor v kompliciranih večernih toaletah. To je resnica, ki ji velik del žen ne verjame, toda zaradi tega vseeno ne neha biti resnica.

Varovati se je treba prevelikega lepotičja in nakita. Sicer napravi šele lepotičje obleko res dražestno, vendar pa tiči v njem nevarnost pretiranosti, ki je že mnogo žensk v družbi osmešila.

Barva je odločilne važnosti. Vsaki ženi ne pristojata vsaka barva ali bolje povedano — vsaka barvna vrsta. So ženske, ki se jim modra barva zelo lepo prilega, medtem ko bi lilasta že precej nepovoljno vplivala na njeno lepoto.

Dokler ne stopi žena pred zrcalo in iskreno ne prouči svojega obličja in postave, se ji ne bo nikdar posrečilo izbrati prave obleke. Dobro poznavanje lastne lepote več prispeva k okusnemu oblačenju kakor najboljša šivilja.

Osebnost je prvi, glavni in zadnji pogoj za sodobno lepoto in eleganco. Žena tudi lahko nosi vedno samo kupljene obleke, samo da pred zrcalom res odpre oči.

KAKŠNE GOBE VLAGAMO V KIS.

Pri naših gospodinjah vlada zastarelo načelo, da so za vlaganje v kis sposobne le prav drobne gobe. Na to željo se ozirajo tudi prodajalci, ki donašajo na trg liki lešniki drobne gobice, kar pomeni velikansko potratno.

Goba, ki je jedva prodra iz tal, še nima ne prijetnega duha, ne redilnih snovi. Podobna je v tem oziru zelenemu, nezrelemu sadju. Kakor tržni organi ne pripuste na trg nezrelega sadja, bi morali zavrniti tudi tak gobji drobiž.

Najboljša je vsaka goba v svojem popolnem razvoju, ko je 3 do 5 dni stara ter še jedra in zdrava. Tako razvita goba zaleže za 15 do 20 takega nezrelega drobiža. Seveda, popolnoma doraslih gob ni mogoče vlagati celih, zato se

razrežejo na 4 dele ali še več kosov ter se vložijo v kis. Taki kosi so za serviranje prav tako dobri in desetkrat boljši tako glede vonja, okusa in redilnosti. Pametne gospodinje pa dorasle gobe razrežejo na lističe kakor za sušenje ter take vlagajo v kis za julie in prikuhe pozimi.

Pri naši konzervativnosti še menda dolgo ne bomo prišli do prepričanja, da za vlaganje niso dobri samo jurčki, temveč prav vse užitne gobe, kakršnih je v naših gozdih nad 100 vrst. Najbolje je vložiti vsako vrsto v svoj kozarec. Posebno okusne so vložene naslednje vrste: sirovke, brezovke, turki, razne golobice, kolobarnice, štorovke, trobente, kij ali bet, sellice, borov glivec in nekatere druge. A. B.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Po volitvah

Poljanska dolina, septembra.

Nedeljske volitve so se v naši dolini končale vseskozi mirno. Mi smo z napredkom zadovoljni. V splošnem smo od zadnjih skupščinskih volitev leta 1925. in letošnjih oblastnih volitev napredovali. Klerikalci so ostali približno na istem številu. Veliko je število v dolini takih, ki se ne udeležujejo volitev iz neznanih razlogov, in med temi prevladujejo volilci, ki mislijo vse prej kakor klerikalno. Ti zanikarježi so krivi, da klerikalcev ni mogoče podreti.

Od večine poslancev je odvisno, kako se v državi vlada in gospodarji, predpisujejo davki in drugo ter dele v potrebi in sili podpore. Večina pa imajo doslej pri nas le klerikalci, o katerih imamo že najbridkejšo izkušnjo, da ne znajo gospodariti. Zanikarježi, ki ostajajo ob volitvah doma, podpirajo le klerikalno nesposobnost.

Tukajšnji klerikalni voditelji so bili silno poparjeni, ko so v nedeljo po osmi uri zvečer zvedeli o napredni zmagi v Ljubljani. Pa ne samo za naše vodilne klerikalce, ampak tudi za klerikalne volilne komisarje je bila ta novica silen udarec. Eden izmed njih je pričel takoj fantazirati o demokratski slepariji, drugi zopet: «Bomo že pokazali demokratom, saj je vlada na naši strani.»

Iz obnašanja in govorenja je bilo spoznati, da so trdno verovali v klerikalno zmago v Ljubljani. Zato taka potrtost in zabavljanje. Kakor je te moške potrilo, tako je nas naprednjake v dolini neizmerno razveselila ljubljanska zmaga. Kakor doslej tako bomo tudi vnaprej delali za našo napredno stvar. Enkrat se bodo večini že odprle oči.

Pestrost letošnje pokrajinske razstave
v Ljubljani

Razstava bo prirejena v velikem obsegu — Poleg resnosti ne bo manjkalo pristrčne zabave — Otvorila se bo v soboto 17. t. m.

Letošnja pokrajinska razstava v Ljubljani ima predvsem značaj kmetijske prireditve na trgovski podlagi. Njen namen je, da dvigne trgovino z našimi domačimi pridelki, posebno trgovino s sadjem, zelenjavo, voskom, medom, mlečnimi proizvodi in vinom. Važen namen zasleduje pa tudi s tem, da se producenti z ogledovanjem in primerjanjem dotičnih pridelkov navdušujejo za izboljšanje svojih dosežanih uspehov. Obenem jim nudi kmetijsko-strojni oddelek v izbero najrazličnejše gospodarske stroje in orodje.

Sadna razstava bo vzbujala največ zanimanja ne le po mikavnosti raznovrstnega sadja, ampak tudi zaradi tega, ker bo to sadje naprodaj v zabojih po 20 do 50 kg. Na ponudbo bo v celem 10 vagonov najizbranejšega sadja iz ljubljanske in mariborske oblasti. Kupci bodo imeli tu največjo izbiro po zmernih cenah, naši sadjarji pa se bodo mogli naučiti, kako je treba namizno sadje odbirati in v zabojih pošiljati, da zadovolje odjemalce in dosežejo ugodnejše cene.

Razstava zelenjadi bo prva te vrste v Ljubljani. Pokaže naj, kakšno zelenjad pridelujemo

in katere vrste gojimo z najboljšim uspehom. Pri tem je važen tudi vzgojni moment, saj se moramo drug od drugega učiti, in so take razstave najbolj nazorne knjige za praktičen pouk. Na to razstavo posebno opozarjamo ženski svet.

Razstava mlečnih proizvodov, ki je vzbudila že lani splošno zanimanje in priznanje, je letos postavljena na trgovsko podlago. Pričala bo o neprestanem hotenju naših sirarjev in maslarjev po izboljšanju domačih izdelkov. Razstava naj na novo potrdi, kako se naši siri v medsebojni tekmi od leta do leta izpopolnjujejo in kako pridobivajo na svoji vrednosti za trg. Vsak odjemalec teh izdelkov naj porabi to ugodno priliko in posesti razstavo.

Čebelarstva razstava bo predstavljala z letošnjimi pridelki medu in voska važen del prireditve. Letošnja letina ni obilna, vendar je toliko izdalna, da bo kaj prida postaviti na prodaj. Razstava medu in voska, ki bo izpopolnjena s panji in drugim čebelarstvom, ki bo tudi na prodaj, je letos prvič uprizorjena in bo nosila

pečat sejma za med, vosek in čebelarstvo orodje. Tako se nudi čebelarjem in konsumentom najugodnejša prilika za nakup.

Vinska razstava je zamišljena kot vzorčna in se bodo na prodaj postavljena vina točila za poskušajo vsem interesentom. Obenem se bodo sprejemala naročila za buteljke.

Vrtnarska razstava bo gotovo tudi letos ena najprivlačnejših. Tu bo vsak še enkrat užival sliko cvetnega življenja, medtem ko se zunaj kažejo že prvi znaki smrti v naravi. Razstavo prirejajo podjetni in za duhom časa stremeči ljubljanski poklicni vrtnarji z namenom, da zaneso tem potom v najširše ljudske kroge zanimanje in ljubezen do lepih cvetlic.

Razstava plemenskih konj bo posebnega pomena za našega gospodarja, saj se pomen konja kot vprežne, jahalne in tovarne živali ne dá preceniti. Razstavo prireja Kolo jahačev in vozačev v Ljubljani v zvezi s Konjerejskim društvom. Razstavljeni bodo toplokrvni in mrzlokrvni konji. Dana nam bo prilika, da vidimo konje vseh vrst in se prepričamo o lepih uspehih konjereje v Sloveniji. Ta razstava bo prirejena 18. t. m. v zvezi z jahalnimi in dirkalnimi tekmami.

«Gledališče — ljudstvo — družba» se imenuje kulturna razstava, ki je prvi poizkus, zbrati na enem mestu čim več zanimivosti o našem gledališču, o slovenski drami in operi. Leto 1867. je vzeto kot izhodišče. Gledališče je svet zase in bo razstava torej zanimiva ne samo za izobražence, ampak tudi za druge posetnike gledališča.

Kmečka hiša v zvezi z razstavo slovenskih narodnih noš bo nekaj povsem novega. Vsak obiskovalec bo ponosen, ko bo videl zbrano vso to našo pristno domačo lepoto in zaklade iz svoje domovine, svojega kraja ali celo iz svoje rodne vasi. Dne 18. t. m. popoldne pa bo poleg tega prirejena še revija narodnih noš, naš praznik slovenski. Pred očmi posetnikov se bodo pomikali naši možje in žene, fantje in dekleta v narodnih nošah.

Higienska razstava bo dobila glede na dejstvo, da bo vsa jesenska razstava na velesejmu kmetijskega značaja, čisto novo obliko pod naslovom higiena (zdravstvo) na deželi. Prireditelji so pridobili mnogo jako zanimivih predmetov, s katerimi bodo nazorno pokazani vsi nedostatki v zdravstvu na deželi kakor tudi pripomočki, s katerimi se lahko ti nedostatki odpravijo.

Radijska razstava bo pokazala, kako napreduje ta komaj šest let stari izum tudi v naših krajih. Med ljudstvom je treba vzbuditi zanimanje za radio, kajti kmalu se bo potom njega razlegala slovenska govorica in slovenska pesem širom naše domovine do najzadnejše vasice. Pokazati se hoče, kako važnega vzgojnega in kulturnega pomena je ta iznajdba. V doglednem času bo postavljena v Domžalah velika moderna radijska postaja. Model postaje bo videti na razstavi.

Esperantska razstava bo nudila javnosti priliko, da se popolnoma seznanijo z esperantskim pokretom zlasti v Sloveniji. Razstavljeni bodo originalne esperantske knjige, prevodi itd. in prikazana bo praktična važnost mednarodnega jezika. Esperantisti praznujejo letos 40letni jubilej, odkar je izšla prva esperantska slovnica.

Razstava stavbnih načrtov bo razdeljena v dva dela: 1.) gradbena akcija mestne občine ljubljanske in 2.) gradbena akcija stavbne zadruge Stan in dom v Ljubljani. Tu si bodo mogli obiskovalci ogledati, koliko se je do sedaj storilo s teh strani za omiljenje stanovanjske bede in kaj se še namerava.

Tako bo letošnja pokrajinska razstava zanimiva za vsakega posameznika in vsakomur najtopleje priporočamo, da si jo ogleda ter si po ogledu privošči najpristronejšo zabavo na Malem pratu. Legitimacija za poljuben vstop v zvezi s polovično voznino po železnicah stane 30 Din in se prodaja po vseh večjih denarnih zavodih, pri županstvih, prosvetnih društvih, gospodarskih ustanovah ali naj se zabteva naravnost od velesejma v Ljubljani. Enkratna vstopnina pa je 10 Din in se take vstopnice dobe pri velesejmskih blagajnah. Priporočamo pa, da si vsakdo raie

kupi legitimacijo, ker je prireditelj tako ogromnega obsega, da si jo bo težko z enkratnim obiskom ogledati vso.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

RUSKO KMETIJSTVO.

Vsa evropska Rusija je velikansko nižavje, ki ga loči 2500 kilometrov dolgo Uralsko pogorje od še večje severnoazijske nižine.

Ruska nižina zavzema polovico Evrope. To velikansko ozemlje pa ni povsod enako, marveč jako različno. Proti severu se razprostirajo velika šotna močvirja, ki so mesece in mesece pokrita z ledom. Na to ozemlje se naslanjajo proti jugu obširni gozdovi. Južno od gorenje Volge pa leži dežela neizčrpno rodovitne «črne prsti»; to je prava ruska žitnica. Tod se razprostirajo nepregledna žitna poja, medtem ko gozdov skoro popolnoma manjka. Še bolj južno, ob Črnem in Kaspijskem morju so stepe, ki prehajajo na zahodu v dobre pašnike, na vzhodu pa v brezupne peščene puščave.

Na teh tleh živi kakih 140 milijonov ljudi, od katerih se preživlja 75 odstotkov s kmetijstvom. Radi tega smatramo Rusijo za pravo kmetijsko državo.

Do leta 1861. je bila vsa zemlja last carske hiše, plemstva in duhovščine: kmetje so bili sužnji. Šele v letih 1861. do 1863. je dal Aleksander II. 43 milijonom nesvobodnih kmetov prostost ter jih napravil svobodne. Pred revolucijo so kmetje imeli le redko kmetije. Posameznik ni imel posestva, temveč le občina. Od časa do časa se je zemlja razdelila med vse moške člane občine, da so jo obdelovali. Na ta način kmet ni mogel obubožati, ker je zemlje itak dovolj. Pred rusko revolucijo pa je bilo razdeljeno med kmete le tretjina zemlje; dve tretjini sta bili last krone in plemstva.

Giede na množino pridelkov nadkriljuje Rusija v vseh strokah kmetijstva, v poljedelstvu, živinoreji in v gozdarstvu, vse druge evropske države; glede umnega gospodarstva pa zaostaja za drugimi naprednejšimi državami. Kaj sledi iz tega? Da bi Rusija lahko veliko več pridelala kakor je pridelala v preteklosti in kakor pridelala danes, če bi bilo njeno kmetijstvo na tako visoki stopnji kakor je na primer francosko. Tako je Rusija prav za prav šele dežela bodočnosti. Z umnim gospodarstvom se bo že sedaj ogromno bogastvo zemlje podesetorilo.

Rusija potrebuje za svoje kmetijstvo mnogo strojev, ker so tla taka, da se dajo obdelovati le s stroji, ki jih je danes še malo na teh ogromnih poljih.

Rusko kmetijstvo ovira tudi tamkajšnje podnebje. Dolge zime in kratka, vroča poletja, ko žito hitro zori, silijo ruskega kmeta, da opravi v nekaj tednih (od maja do julija) isto delo, za katero je pri nas mesece časa; podnebje ga torej sili, da uporablja več človeških in živalskih delovnih sil, čeprav le za kratek čas. Ker je ob tem času povpraševanje po delavcih veliko, so temu primerno tudi zelo dragi. Tako se zgodi, da ob setvi in žetvi zapro tovarne in da gredo tovarniški delavci opravljat poljska dela.

Rusija je tudi zelo bogata z lesom. Kljub slabemu gospodarstvu in nezadostnim potem je še vedno izvažala veliko množino lesa. Največ gozda je na severu; južni kraji pa trpe na pomanjkanju lesa. O umnem gozdarstvu v Rusiji ni govora. Na severu ima gozd tako malo vrednosti, da ga izkoriščajo le za izdelovanje pepelika (potošelja), smole in tera; ponekod pa se nahajajo tudi moderno urejene tovarne za lesovino. V splošnem porabijo v Rusiji jako veliko lesa pri gradnji hiš, v industrijske svrhe in za kurjavo.

Pa ne le naši gozdarji, tudi naši živinorejci bi začudeno gledali, če bi prvič videli rusko gospodarstvo.

Živinoreja je eden glavnih virov ruskega narodnega bogastva. Rusija nadkriljuje po številu glav živine vse druge evropske države. Primeroma navajamo statistiko izpred vojne: 22 milijonov konj, oslov in mul, 33 milijonov goved, 39 milijonov ovac, 10 milijonov svinj.

Ruska živinoreja pa se hudo loči od naše živinoreje. Z izjemo konjereje, za katero obstoji 3000 kobilarn, goje Rusi živino v velikih čredah, in to zlasti po neskončnih južnih stepah. Tu živi živina v tisočglavih čredah vse leto na prostem brez vsakega nadzorstva. Na severu pa jo morajo krmiti po hlevih 100 do 200 dni na leto. Pri takem gospodarstvu je jasno, da ne morejo pridelati dosti masla in sira. V kuhinji uporabljajo Rusi ovčjo mast. S posebno skrbjo se goje konji. Rusija nima le največ konj v Evropi, ampak tudi najboljše. Carska Rusija je lahko opremila cele kavaleirijske polke s konji iste barve.

Kaj nam pove ta kratki pregled ruskega poljedelstva? Naravno bogastvo ruske zemlje je neizmerno, način izkoriščanja pa je še nezadosten.

Ruske vlade so se vedno trudile, da bi odpravile velike nedostatke ruskega gospodarstva. Zlasti železnice so veliko pripomogle, da se je povzdignilo blagostanje ruskega naroda. Kljub vsemu temu pa moramo še enkrat poudariti, da je ta ogromna slovanska zemlja še dežela bodočnosti. Ko si prisvoji Rusija moderne načine obdelovanja polja in izkoriščanja naravnega bogastva zemlje, postane ena najmočnejših držav na svetu.

ZANIMIVOSTI

PRETKAN PUSTOLOVEC NA BLEDU.

V zaporu v Beogradu sedi že nekaj časa skrivnosten tujec, ki je pred aretacijo igral odlično vlogo v najboljši družbi na Bledu, kamor je baje prišel na oddih. Elegantni neznanec, katerega ime še sedaj ni ugotovljeno, dela beograjski policiji hude preglavice.

Pred tedni, ko je na Bledu kar mrgolelo odličnih domačih in tujih gostov, se je v najboljšem hotelu pojavil visok eleganten tujec, ki se je izdajal za kurdistskega princa. Prišel je v Evropo, kakor je izjavil, da uredi razmerje svoje države do drugih evropskih držav. Prej se pa hoče odpočiti na Bledu. Na vizitki je bilo zapisano: Princ Mohamed Abduran, delegat kurdistske države. Kmalu se je razširila po Bledu vest, da je princ mlad, neoženjen in interesanten mož. Dame, ki ljubijo pustolovščine, so se silno zanimale za princa. Čeprav ni javno z nikomer govoril, so se po Bledu med odlično družbo razširile govorice, da so princu Jugoslovenke zelo všeč, da ljubi plave oči in kostanjeve lase ter vitke postave, da posveča posebno pažnjo neki odlični dami in še marsikaj drugega.

Za princa pa se niso zanimala samo bitja ne-nega spola, temveč tudi policija. Na Bledu je takrat bil sam šef oddelka za zaščito države g. Todorovič. Na njegov ukaz so detektivi obiskali princa in ugotovili, da nima svojega potnega lista v redu. Manjkal mu je vizum naše države. Princ je ravnodušno odgovoril, da je ob prihodu v našo državo iz Francije pozabil na naš vizum, kar je pa malenkost.

Ker princ kljub opominu ni izpolnil teh malenkosti, ga je policija odvedla v Ljubljano. Ves užaljen in razburjen je princ prispel v slovensko prestonico, kjer pa niso mogli dognati njegovega pravega imena. Zato je romal v spremstvu detektivov še v Beograd. Pravil je, da bo obvestil svojega prijatelja, francoskega zunanega ministra Brianda, kako postopajo z njim v Jugoslaviji. V Beogradu je turški konzulat sporočil policiji, da je «prince» najbrž kako pustolovec in da kurdistske države sploh ni, ker pripada ena tretjina Kurdistana Iraku, ki je pod angleškim protektoratom, dve tretjini sta pa turški. Zunanje ministertvo je pa ugotovilo, da je princ čv diple-

**Sledeče srečke, kupljene pri
Zadružni hranilnici
r. z. z. o. z.
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 19
so bile izžrebane:**

Po Din 1000: št. 40.595, 71.879, 99.581, 110.717.
Po Din 400: št. 120.194, 20.252, 34.093, 58.031,
70.223, 70.277, 87.120, 110.732, 122.764, 14.115,
76.731, 15.457, 15.471, 15.472, 15.474, 15.499,
30.901, 30.915, 30.924, 40.534, 53.490, 76.638,
91.709, 8.060, 8.068, 9.717, 9.763, 11.527, 11.586,
11.592, 23.468, 34.127, 34.130, 34.134, 47.704,
47.740, 47.784, 48.573, 60.844, 70.223, 70.277,
71.825, 71.830, 83.269, 86.372, 96.926, 96.985,
96.997, 110.154, 111.169, 71.825, 71.830, 73.660,
82.505.

matski potni list ponarejen. Kakor je podoba, gre za pretkanega pustolovca, ki bo povzročil policiji še mnogo truda, preden se bo ugotovilo, odkod se je možak priklatil.

NESREČE IN PRISOTNOST DUHA.

Pri nesrečah je ogromne vrednosti prisotnost duha, ki mnogokrat prepreči velika zla. Nedavno se je na Angleškem na napeti progi pretrgal tovrni vlak. Postajenačelnik je prejel telefonično poročilo, da večje število s premogom naloženih vagonov drvi nazaj. Ker postaja ni bilo prosta, je bilo v najkrajšem času pričakovati trčenja. Uradnik je za trenutek pomislil ter poslal lahko lokomotivo vlaku naproti. Lokomotiva je bila seveda brez vodnika, a zadostovalo je, da se je odtrgani del ustavil, oziroma razbil. Škoda je bila sicer velika, vendar manjša, kakor če bi odtrgani del vlaka drvel še dalje. Trčenje je bilo slišati daleč proč od mesta, a človeških žrtev ni bilo nobenih.

Podoben primer se je pripetil na Angleškem blizu Londona. Osební vlak je baš odvozil, ko je prometni uradnik prejel obvestilo, da se je del tovrnega vlaka pred osebnim vlakom odtrgal. Niti trenutka ni smel zamuditi. Ustavil je osební vlak in kretnice dal obrniti tako, da je odtrgani vlak zavozil na stransko progo. Materialna škoda je bila ogromna, toda niti ene človeške žrtve, katerih bi bilo lahko na stotine, ako bi bili zavozili odtrgani vagoni v osební vlak.

Pred leti je v Bristolu nekemu šoferju težkega tovornega avtomobila odpovedala zavora. Voz je drvel po klancu nizdol baš tramvajskemu vozu nasproti. Šofer je dobro krmaril in kazalo je, da bo brez nezgode. Tu pa se je pojavil voziček z enovprežnim konjem in na vozu dve ženski. Šofer je v tem trenutku zavil na stran ter zavozil v hišo. Velik kos zidu je odletel od hiše in šoferja je vrglo daleč proč. Ko se je mož v bolnici zavedel, je bil najbolj vesel poročila, da je s svojo prisotnostjo duha rešil najmanj dvoje človeških življenj, namreč onih dveh žensk, kateri bi bil avtomobil brezdvomno pokopal pod seboj.

Lep vzgled požrtvovalnosti in prisotnosti duha se je zgodil lani na Japonskem. Stari kmet Hamaguši je živel v vasi Gohei, v kateri je bilo okoli 90 hiš s 400 prebivalci. Vas je bila tik ob morskem bregu. Hamagušijeva hiša je stala na gričku. Riž je bil že požet in spravljén na skednju. Nekega dne proti večeru je stari kmetovallec zakutil potres, kar je na Japonskem nekaj običajnega, toda mož je raz hrib opazil, da se je morje umaknilo in stari izkušeni mož je vedel, da bo z mogočnim valom prignemlo nazaj ter vas zalilo. Prebivalci vasi nevarnosti niso mogli videti. Zato je mož skočil k skednju ter v trenutku razgal vso svojo žetev. Ko so vaščani zagledali, da se val črn dim iznad posestva starega Hamagušija, so vsi do zadnjega hiteli v breg, da mu pomagajo v nesreči ter ogenj uduše. Pet minut nato se je privabil ogromen val nad vas in ko je voda zopet odtekla, ni bilo na onem mestu niti ene hišice več. Hamaguši je postal sicer berač, toda s svojo prisotnostjo duha je rešil 400 človeških življenj.

V spominu je še zadnja grozna povodenj mogočnega Mississippija v Ameriki, ko je vsak čas

bilo pričakovati, da bo vse mesto New Orleans poplavljenó. Ostala je samo ena rešitev. Predreti je bilo treba mogočno obzidje nad mestom, katero je zadrževalo velikansko reko v strugi. Ogromen obseg rodovitne zemlje je bil izpostavljen opustošenju, ako obzidje razstrelijo, vendar oblastvo ni pomišljalo žrtvovati materialne vrednosti, da je rešilo človeška življenja. Kakor znano se je po razstrelbi voda razlila v mogočno jezero in mesto je bilo rešeno. Več let ne bo zemlja rodila v onem kraju in farmarji so bili ob vse, toda človeška življenja so bila s tem činom ohranjena.

× **Od čevljarja do škofa.** David Williams je bil čevljar v Lampetru na Angleškem. Vsako prosto minuto je porabil za učenje in karkoli si je odtrgal od skromnega zaslužka, je izdal za knjige. S pridnostjo in vztrajnostjo si je prihranil toliko, da je mogel na srednje šole in končno celo na sloveče vseučilišče v Oxfordu. Pozneje se je posvetil bogoslovju ter bil poslan v Karjado, kjer je sedaj imenovan za nadškofa.

× **Bomba raztrgala 15 otrok.** Pri Magdeburgu v Nemčiji so otroci pri neki zabavi v gozdu našli bombo, ki je eksplodirala in raztrgala 15 otrok, 20 pa teže ranila. Kako je prišla bomba na otroško igrišče, se ni dalo ugotoviti.

× **Ponesrečen prekomorski polet ameriškega letalca.** Zadnjič smo poročali, da se je na prekomorskem poletu ponesrečilo letalo «Sv. Rafael». Minuli teden pa se je ponesrečilo ameriško letalo «Stara slava» («Old Glory»), ki je imelo za cilj Rim. Letalci so brezzično klicali na pomoč, toda ladje, ki so hitele na mesto nesreče, so prispele prepozno. Kakor se sodi, se je zgodila nesreča zaradi tega, ker je bilo letalo preveč obloženo.

× **Ameriško sodstvo sramota za ves svet.** Pred petimi leti je bil v mestecu Knoxville umorjen meščan Lindsey. Umora je bil takrat osumljen črnc Mays in čeprav ni bilo zadostnih dokazov o njegovi krivdi, je bil obsojen na smrt in je bila kazen tudi izvršena, dasi je ubogi črnc do zadnjega trenutka zatrjeval, da je nedolžen. Nedavno pa se je v Nortonu na policiji zglasila neka Mendilova in skesano priznala, da je ona umorila Lindseya. Policijski uradnik je seveda debelo gledal zaradi tega priznanja in kar ni mogel verjeti, da je Mendilova res morilka. Ker pa je žena le vztrajala pri svojem in izjavila, da hoče biti kaznovana, ker jo peče vest, je uradnik zadevo predložil sodišču. Pred sodiščem je Mendilova iz-

javila, da si je pri napadu na Lindseya počrnila obraz in da se je oblekla v moško obleko. Zato je bila popolnoma podobna črncu. Brihtni ameriški sodniki, ki so že znani po svoji «prebrisanosti», so zamotano zadevo rešili prav po ameriško ter oprostili morilko, češ, da je bil namesto nje poslan na oni svet že črnc Mays. Tako «kumšnih» in krivičnih obsodb in razsodb seveda ne poznajo niti v Albaniji.

× **Zdravnik kot železniški ropar.** Veletrgovec s svilo Jonescu iz Budimpešte je prijavil budimpeštanski policiji, da je potoval skupaj z dr. Szekeresom iz Budimpešte na Rumunsko. Spotoma ga je zdravnik v kupeju z nekim uspavalnim sredstvom omamil, ga nato oropal in mu poleg večje vsote denarja ukradel razne listine in tovarne liste. S temi listinami je nato na carinskem uradu v Budimpešti dvignil njegovo blago in ga prodal po smešno nizkih cenah. Policija je ugotovila, da so trgovčeve navedbe resnične in je začela iskati zdravnika. Možu so postala tla prevročna in je pobegnil iz Budimpešte v Temešvar, kjer so ga prijeli. Dr. Szekeres je rop brez nadaljnega priznal. Priznal je tudi, da je blago dvignil in prodal. Izročili so ga sodišču.

Listnica uredništva

Št. Jurij pod Kumom. Nismo pravočasno prejeli.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Novoporočena.

On: «Srček, že tri mesece sva poročena in moje hlače še vedno niso zakrpane.»

Ona: «To me nič ne briga, saj luknja v hlačah izvira še iz tvojega samskega življenja...»

Znamenje njenega zdravja.

Zdravnik: «Ali se je zdravje Vaše soproge že obrnilo na bolje?»

Mož: «O, da! Davi je že vrgla za mano skledo in me ozmerjala z bedakom...»

Sedel je na lim.

Gospa (v trgovini): «Dajte mi deset jajc, ki pa morajo biti vse od belih kokoši.»

Trgovec: «No, ali se to dá ugotoviti?»

Gospa: «Seveda! Na prvi pogled.»

Trgovec: «Lepo, lepo. Kar izberite jih!»

Gospa uboga in si izbere deset — najdebelejših jajc.

PRI „FLORJANU“

se je otvorila nova trgovina, založena z novim suknom, štofom, cajgom, porhantom in drugim različnim blagom

Oglejte si našo novo trgovino pri „Florjanu“ v LJUBLJANI zraven zmajskega mosta (pri Jugoslovanski tiskarni)

Ne pozabite,

da dobite par finih „DOKO“ čevljev zastonj

ako imate srečo da ste deseti kupec. Kupujte vedno le „DOKO“ čevlji. Trgovina: Prešernova ulica 9, dvorišče.

Med lopovi.

Prvi potepin: «Meni se včasih vidi, kakor da sem zdravnik.»

Drugi potepin: «Kako to?»

Prvi potepin: «Rečem ti: vsi, ki sem jih že kdaj obiskal, prav natančno vedo, kaj jim manjka...»

Hrepeneči devici.

Nada: «Nocoj se ti je moralo sanjati, da si bila pri poroki.»

Vera: «Zakaj misliš to?»

Nada: «Čula sem, da si četrti ure neprestano govorila: da, da, da...»

Roparski napad.

Ropar je napadel trgovca Izaka Roženkranca z besedami: «Denar ali življenje!»

«Jaz vam dam denar,» je rekel Izak, «če ugodite moji prošnji, gospod ropar. Moja žena ne bo verjela, da sem bil oropan, če ne napravite s strelom luknje skozi moj klobuk.»

Ropar je prošnji ugodil, a Izak je dalje prosil: «Še skozi hlače!»

Ko je ropar ustrelil v hlače, je moral prestreliti še suknjo in nazadnje je Izak zahteval od njega še strel skozi robec. Tedaj pa je ropar izjavil, da mu je zmanjkalo streliva.

«Obžalujem,» je menil Izak, «potem vam pa denarja ne morem dati...»

MALI OGLASI

Več

233

dobro izvežbanih čevljarjskih pomočnikov sprejem v trajno delo.

Ivan Prešeren, tovarna čevljev v Kranju.

Posestvo se takoj proda:

ena lesena in ena zidana hiša, v kateri je tudi gostilna, ter več gospodarskih poslopij, dalje lepe njive, travniki, gozd in nov vinograd. Vse je na lepi izletni in razgledni točki na romarskem kraju, kjer je velikokrat žegnanje in shodi, deset minut od železniške postaje in trga. — Več pove iz prijaznosti Oton Arzenšek, Sv. Rok, Šmarje pri Jelšah. Za odgovor naj se priloži znamka.

Vajenca,

231

ki ima veselje do sedlarskega in tapetniškega obrta, sprejme takoj Josip Lenarčič, sedlar in tapetnik v Cerknici št. 50 pri Rakeku.

Glavni dobitnik

drž. razredne loterije

je zadel kupec srečke 12 950 pri

Komercijalni banki d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta

Srečke za 4. razred 14. kola na razpolgo

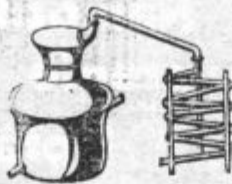
234

Praktičen zdravnik.

Jaka: «Glejte našega zdravnika, ki bogatinom zdravljenje krepko zaračuna, od siromaka pa ne vzame niti pare!»

Janez: «Vaš zdravnik mora biti potemtakem med siromaki zelo priljubljen.»

Jaka: «Veste, to je tako: on k siromakom sploh ne gre...»

Bakrene kotle

za žganjekuho in
brzopalilne kotle

izdeluje solidno in po konkurenčni ceni
trrdka 212

JOS. OTOREPEC

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

G. drju. I. Rahlejevu

Beograd

Kosovska ulica 43.

Bolehal sem dalje časa na revmatizmu. Vaš preparat mi je pomagal, kakor tudi vsem prijateljem, katerim sem ga priporočal. Najtopleje se Vam zahvaljujem za Vašo Radio Balsamiko. Vljudno Vas naprošam, da mi pošljete še tri steklenice.

S spoštovanjem

Oštrelj (Bosna), 2. febr. 1927.

Đuro Brlić.

Zdravilo „RADIO BALSAMIKA“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „RADIO BALSAMIKA“ drju. I. Rahlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43.

169

Prekmurska posojilnica

v Murški Soboti (Prekmurje)

Zvezna ulica 222

obrestuje hranilne
vloge in vloge na
tekoči računi po

8 do 10%

brez vsakega odbitka.

Večji znesek z
daljšo odpovedno
dobo po dogovoru.

Poštni čekovni račun št. 12.628.

223

Priporočajte in širite „Domovino“!

SLABOST

predčasna, pri starih in mladih, nervoznost, apatija, slabo spanje, glavobol, nevralgija, opešanje, fizična in živčna utrujenost ter druge človeške boleznili so le posledice oslabelosti naših življenskih žlez in zastrupljenja krvi, ki jo povzroči razkroj snovi. Močne in zdrave žleze ojačujejo vse dele človeškega organizma in človek postane jak, čil in energičen.

Ali moremo doseči močne življenske žleze? Da, ako vanje presadimo klice življenskih žlez mladega bitja, kar se izvrši prvič z dragim in komplciranim operativnim prenosom in drugič s cenenim in enostavnim uživanjem specialnega ekstrakta «Kalefluid» D. Kaleničenka.

«Kalefluid» razkraja in odstranjuje iz organizma mokračno kislino in druge strupe, povrača organizmu zdravje, prejšnjo energijo, sposobnost za delo in povratek mladih let. Z eno besedo: «Kalefluid» prosto pomlajuje človeka. Desettisoči zdravnikov iz raznih dežel priznavajo «Kalefluid» kot silno dobro zdravilo in ga priporočajo kot odlično sredstvo pri vseh vrstah živčnih in artričnih boleznih. Za svote zdravilne vrline je «Kalefluid» odkrivan na higijenskih izložbah v Parizu, Londonu, Rimu, Bruslju in Florenci s petimi «grand prix» in petimi velikimi zlatimi medaljami.

«Kalefluid» se prodaja v vseh večjih lekarnah in drogerijah. — Brezplačno se pošlje vsakomur detajlna naučna literatura «Preporodja» z zdravniškimi ocenami in zahvalami bolnikov. Obračati se le na: Beograd, Katičeva ul. 1. Lit. D. 1 Miloš Marković.

Prava uteha za živčno bolne

je moja ravnokar izdano delo! V n'em se na podlagi dolgoletnih izkušenj razlaga vzrok, postanek in zdravljenje živčnih bolezni.

Ta evangelij zdravja

pošljemo vsakemu, kdor se obrne na spoda; označeni naslov, popolnoma brezplačno.

Tisoče zahval

230

dokazuje stvarni uspeh izključno znanstvenega in poučnega dela za dobrobit človeštva, katero toliko trpi. — Kdor spada k

ogromni množici živčno bolnih,

kdor trpi radi raztresenosti, strahu, slabega spomina, nervoznega glavobola, pomanjkanja spanja, pokrjenega želodca, prevelike občutljivosti, bolečin v členkih, splošni ali delni slabosti ter ostalih brezštevilnih pojavov,

si mora naročiti toležečo knjižico!

Kdor jo pazljivo bere, dobi pomirljivo prepričanje, da obstaja zelo enostavna pot k življenju in zdravju! Ne čakajte, ampak pišete se danes na naslov

E Pasternack, Berlin 50.,
Michaelkirchplatz Nr. 13, Abt. 775.

Naš klic je:

Cene dol'!

je naš klic

Zopet smo založili naše zaloge z novim zimskim blagom. Došla je tudi velika množina ostankov blaga, ki se prodajajo v drugem nadstropju za skoro polovično ceno. Pridite, in prepričali se boste, da je tudi letos najcenejši:

V LJUBLJANI
Krekov trg št. 10

TEXTILBAZAR

Pošiljamo tudi po pošti.

225

Naročite cenik!